Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9—8 да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] Звыш тарыфу біржэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 121 (2309) Нядзеля, 27-га мая 1928 г.

Аб беларускай літаратурна-мастацкай і тэатральнай крытыцы.

(Рэзалюцыя Бюро ЦК).

1. На падставе агульнага ўздыму народнай гаспадаркі і культуры БССР назіраецца шпаркі рост беларускай мастацкай літаратуры і мастацтва наогул (тэатр, музыка, кіно), а таксама значны рост літаратуры і мастацтва другіх нацыянальнасьцяў (яўрэяў, палякаў), таму літаратура і мастацтва пачынае адыгрываць больш значную ролю ў грамадзкім жыцьці працоўных мас БССР і ў працы па іх культурнаму выхаваньню.

Клясава-выхаваўчая роля мастацтва і мастацкай літаратуры ўсё яшчэ зьяўляецца недастакова вялікай і невыстарчальнай для таго тэмпу культурнага росту, які зараз патрэбен краіне пралетарскай дыктатуры ў інтарэсах пасьпяховага сацыялістычнага будаўніцтва. Гэта клясава-выхаваўчая роля літаратуры і мастацтва будзе павялічвацца больш шпаркім тэмпам пры ўмовах, калі ў літаратуры і мастацтве будуць узрастаць яе сугучнасьць эпосе пралетарскай дыктатуры, калі яна будзе больш выразна ілюстраваць нашу эпоху, эпоху дыктатуры пралетарыяту, нашу барацьбу за сацыялістычнае грамадзтва, гэроіку рэвалюцыі, працэс стварэньня сацыялістычнага грамадзтва і новага чалавека ў клясавай барацьбе і ў будаўніцтве, калі літаратурная і мастацкая творчасьць будзе прасякнута сацыялістычнай сьвядомасьцю і марксысцкім сьветапоглядам. Садзейнічаць гэтаму зьяўляецца першачарговай задачай кожнага камуніста, кожнага рэвалюцыянэра, асабліва працуючых у галіне літаратуры і мастацтва.

2. Шпаркі рост беларускага мастацтва і літаратуры стаў магчымым толькі ў выніку пабеды Кастрычнікавай рэвалюцыі, утварэньня дыктатуры пралетарыяту і поўнага ліквідаваньня нацыянальнага прыгнечаньня народаў. Далейшае павялічаньне росту літаратуры і мастацтва народаў БССР магчыма толькі пры далейшых посьпехах сацыялістычнага будаўніцтва. Лёс літаратуры і мастацтва народаў БССР цесна зьвязаны з лёсам сацыялістычнага будаўніцтва і пралетарскай рэвалюцыі. Сучасныя дасягненьні беларускай мастацкай літаратуры вызначаюцца ў утварэньні кадраў пісьменьнікаў, творчасьць якіх сучасна нашай эпосе, у набліжэньні да сучаснасьці старых пісьменьнікаў, па паяўнасьці каштоўных як па зьместу, так і па форме літаратурных твораў, у буйнейшых дасягненьнях у літаратурнай форме, у выяўленьні новага пісьменьніцкага маладняка з рабочых і сялян, у павялічаньні тыражу літаратурных твораў, у павялічаньні кадра чытачоў з пралетарыяту, сялянства, — рабоча - сялянскай моладзі.

Але ў той самы час, калі ўзрост беларускай прамысловасьці, культурны ўздым вёскі і павялічаньне культурнасьці арганізаванасьці пралетарыяту і ролі сялянскай беднаты спрыяюча дзейнічаюць на рэвалюцыйнае разьвіцьцё мастацтва і літаратуры,—у той самы час на другім канцы, у сувязі з павялічэньнем ролі кулака ў апошнія гады, узростам гарадзкой дробнай буржуазеі, а таксама з прычыны невыстарчальнай працы па выхаваньню пісьменьніцкага маладняка, сярод пасобных пісьменьнікаў пачаліся хістаньні, адначасова з боку некаторых пісьменьнікаў набліжэньне да гэтых пластоў насельніцтва; гэта выявілася ў паяўленьні паасобных твораў чужых сучаснасьці, а падчас варожых дыктатуры пралетарыяту, пралетарскаму сьветапогляду і працоўным масам.

Нашай задачай у галіне мастацкай літаратуры зьяўляецца—усямерна садзейнічаць разьвіцьцю творчасьці пісьменьнікаў, якія становяцца ці ўжо сталі на глебу пралетарскай клясавай барацьбы, набліжаць да пралетарыяту тых, хто хістаецца, асабліва з літаратурнага маладняка, і весьці рашучую барацьбу з праяўленьнямі ў літаратуры нова-буржуазных і кулацкіх імкненьняў, упадніцтва і г. д.

3. Марксысцкая крытыка павінна адыгрываць вялізарную ролю ў справе выхаваньня пісьменьнікаў, паглыбленьня іх марксысцкага сьветапогляду, дапамагаючы ім стаць у творчасьці на шлях пралетарскай літаратуры.

Марксысцкая крытыка павінна весьці няўхільную барацьбу з клясава-варожымі пралетарыяту і сялянскай беднаце, плынямі ў літаратуры, з упадніцтвам і арганізоўваць чытача і гледача вакол рэвалюцыйнай літаратуры і мастацтва, растлумачваючы як сацыяльна-грамадзкі, так і фармальна мастацкі сэнс літаратурных і мастацкіх твораў.

Аднак-жа сучасны стан беларускай марксысцкай крытыкі ў галіне літаратуры і мастацтва зьяўляецца нездавальняючым. На шляху стварэньня марксысцкай крытыкі маецца шэраг перашкод, паміж якімі асноўнымі зьяўляюцца:

а) амаль што поўная адсутнасьць марксысцкіх крытыкаў у шэрагу старэйшага пакаленьня беларускіх пісьменьнікаў;

б) невыстарчальнасьць выкладаньня гісторыі і сацыялёгіі мастацтва ў вышэйшых навучальных установах для падрыхтоўкі сталых літаратуразнаўцаў і амаль што поўная адсутнасьць дасьледчай працы марксыстых у галіне беларускай літаратуры;

в) недастатковае прыцягненьне да літаратурнай і мастацкай крытыкі найбольш кваліфікаваных у гэтых галінах камуністых і невыстарчальны культурны ўзровень і недастатковая марксысцкая, а падчас і літаратурна-мастацкая падрыхтаванасьць маладых марксыстых, працуючых у галіне літаратурнай і мастацкай крытыкі.

Таму беларуская літаратурная і мастацкая крытыка не адыгрывае ў сучасны момант тэй ролі, якую яна павінна і магла-б адыгрываць як у адносінах да літаратуры і мастацтва, таксама і ў справе арганізацыі шырокіх пластоў працоўных вакол літаратуры і мастацтва.

4. Пры невыстарчальным разьвіцьці беларускай марксысцкай крытыкі часам ацэнка буйнейшых літаратурных і мастацкіх зьявішч пераходзіць у рукі не марксыстых, не разумеючых сучаснай эпохі і тых сацыяльных зьявішч, якімі выклікана тая ці іншая плынь у літаратуры. Ідэалістычны эстэтычны падыход да літаратурных і мастацкіх твораў, які часта яшчэ мае месца ў беларускай крытыцы, не можа садзейнічаць рэвалюцыйнаму разьвіцьцю беларускай літаратуры і накіроўвае яе на ілжывы шлях адрыву ад сучаснасьці і сацыялістычных задач краіны. Эклектызм, які часам выдаецца за марксызм, таксама вельмі дрэнна адбіваецца на літаратуры. Усё гэта ўзятае разам часам садзейнічае нацыяналістычным тэндэнцыям—і «групавому» падыходу (беспадстаўнае кваліфікаваньне паасобных пісьменьнікаў, як надта блізкіх пралетарскай літаратуры ці чужых нам на падставе вырваных радкоў кантэксту паасобнага твору пісьменьніка, беспадстаўнае кваліфікаваньне ці дэкваліфікаваньне мастацкіх дасягненьняў таго ці іншага пісьменьніка і г. д.). Усім гэтым зьявішчам павінна быць абвешчана рашучая барацьба.

5. Канстатуючы значнае разьвіцьцё нашых нацыянальных тэатраў як з боку палепшаньня рэпэртуару, так і з боку мастацкіх дасягненьняў, а таксама посьпехі Белдзяржкіно, бюро ЦК КПБ адзначае, што ў адносінах да іх наша тэатральная і кіно-крытыка як у газэтах, так і ў часопісах толькі ў нязначнай меры выканала сваю задачу.

Гэта адмоўна адбіваецца як на росьце гэтых галін мастацтва, так і на выхаваньні тэатральнага і кіно-гледача. Значную ролю ў тэатральнай і кіно-крытыцы павінна адыгрываць масавая рабочая крытыка як у насьценгазэтах, так і на асобных сходах на абгаварэньнях новых мастацкіх твораў (тэатральных і кіно - пастановак) пры грамадзкіх праглядах, на сходах гледачоў, у рабочых клюбах і г. д.), амаль што адсутнічае праца рабкораў і селькораў у гэтай галіне.

6. У мэтах разьвіцьця марксысцкай літаратурнай і мастацкай крытыкі, садзейнічаючай разьвіцьцю савецкай літаратуры і мастацтва, Бюро ЦК КПБ прапануе:

а) Наркамасьветы, АПА і Аддзелу Друку стварыць умовы, спрыяючыя наднаўцаю культурнага ўзроўню, палепшаньню марксысцкага і літаратурнага мастацкага выхаваньня малацых пісьменьнікаў і крытыкаў. У прыватнасьці лічыць мэтазгодным у бліжэйшы час арганізацыю Дому Пісьменьнікаў, для ўтварэньня ўмоў адпаведнай выхаваўчай літаратурнай працы;

б) даручыць рэдакцыям газэт і часопісаў палепшыць аддзелы літаратурнай і мастацкай крытыкі, прыцягваючы да гэтай працы побач з спэцыялістамі—пісьменьнікамі і крытыкамі, камуністых, працуючых на культурнай рабоце ці маючых імкненьні да літаратуры і мастацкіх спраў;

в) Наркамасьветы больш рашуча прыступіць да выкананьня пастановы ЦК партыі па ўтварэньню нацыянальнага на форме і пралетарскага па зьместу тэатральнага і кіно-рэпэртуару;

г) лічыць неабходным утварэньне рабочай тэатральнай і кіно-крытыкі праз прыцягненьне рабочага кіно і тэатральнага гледача і рабкораў да абгаварэньня тэатральных і кіно-пастановак, як у прэсе, так і на паасобных нарадах пры рабочых клюбах і пры грамадзкіх праглядах.

7. Маючы на ўвазе, што ў БССР сялянскія пісьменьнікі ў будучым будуць займаць значнае месца ў беларускай літаратуры, беларуская літаратурная крытыка павінна памагаць ім зжываць іх антыпралетарскія ўхілы дзеля таго, каб іх больш зьвязаць з задачамі пралетарскай дыктатуры і імкненьнямі пралетарыяту і сялянскай беднаты. Сялянская літаратура, як асобная мастацкая плынь, мае ўсе даныя для таго, каб існаваць у пралетарскай дзяржаве. Таму задачай марксысцкай крытыкі зьяўляецца не барацьба супроць сялянскіх плыняў, а садзейнічаньне такому разьвіцьцю сялянскай літаратуры, каб яна была прасякнута большай сьвядомасьцю неабходнасьці моцнага саюзу рабочае клясы і сялянства і энтузіязмам эпохі сацыялістычнага будаўніцтва.

8. Даручыць Аддзелу Друку зрабіць асобны даклад аб стане яўрэйскай і польскай літаратуры і крытыкі.

Працэс шахцінскіх контр-рэвалюцыянэраў.

Шкоднікі загружалі капальні непатрэбнымі, тэхнічна застарэлымі машынамі з заграніцы і перашкаджалі устаноўцы ў капальнях машын савецкага вырабу.—Аплата шкодніцтва чужаземнымі фірмамі.

Паказаньні падсуднага Чарнакніжнікава.

МАСКВА, 25-5. На ранішнім пасяджэньні шахцінскага працэсу падсудны Чарнакніжнікаў характарызуе працу на Уласаўскім рудніку. Руднік нельга было назваць узорным. За гады вайны яго мэханічнае абсталяваньне папсавалася, а запасныя часткі, якія яшчэ сам Парамонаў купіў перад вайною ў Нямеччыне, так і ня былі атрыманы. Кепскія адносіны да рабочых, адсутнасьць харчоў, дрэннае матар'яльнае становішча—усё гэта водлуг слоў падсуднага, і параджала сярод тэхнікаў варожыя адносіны да існуючага ладу і нявер'е ў яго трываласьць. Аб звароце манархічнага ладу, як завярае Чарнакніжнікаў, ніхто і ня думаў, але што так як цяпер, далей быць ня можа, гаварылі ўсе. Вось тыя асноўныя прычыны—гаворыць Чарнакніжнікаў—якія прымусілі мяне ўзяць удзел у шкодніцкай працы.

У той час, як Чарнакніжнікаў быў на Уласаўскім рудніку туды неяк прыехаў Беразоўскі, які загадваў тады горна-тэхнічным аддзелам раённага кіраўніцтва. Чарнакніжнікаў, як старэйшы мэханік пазнаёміў Беразоўскага з станам машын на капальні і, між іншым, на электрычнай станцыі, прычым зьвярнуў увагу Беразоўскага на машыну № 2, якая была папсавана і не магла больш працаваць.

— Ну дык што-ж,—спакойна сказаў Беразоўскі,—трэба будзе яе зусім выкінуць.

Адчуваўся недахоп у гатунковым жалезе. Беразоўскі парадзіў выкарыстаць у якасьці жалеза мэханізм брыкетнае фабрыкі, якая ў гэты час стаяла. Такімі-ж былі і іншыя «парады» Беразоўскага, якія Чарнакніжнікаў выконваў.

Самойлаў і Калганаў зьяўляюцца троха пазьней, у сьнежні 1921 г., калі Чарнакніжнікаў пераходзіць на працу ў Данецка-Грушаўскае кіраўніцтва капальняў, ранейшы Петрапаўлаўскі руднік. На новым месцы Чарнакніжнікаў таксама раней усяго быў зьвязан з працаю электрастанцыі. Станцыя была старэнькая. Машыны на станцыі ня вытрымлівалі нагрузкі, і Чарнакніжнікаў неяк сказаў Самойлаву: „Мікалай Яфімавіч, гэтак больш працаваць нельга, ня сёньня, дык заўтра, але праца спыніцца».

— Дык што-ж--адказаў Самойлаў—дапрацуем да канца. Ня наша віна, што машыны стануць.

У пачатку 1924 г. быў скончан рамонт турбіны № 2, але і пасьля рамонту машына працавала нядобра, ня спыняла дрыжэць. Аб гэтым Чарнакніжнікаў паведаміў ужо інжынэру Калганаву.

— Давайце мы яе зусім спынім—сказаў Калганаў. А спыніць машыну, значыла не працаваць на ёй больш.

Чарнакніжнікаў лічыць сябе вінаватым у тым, што ён браў удзел у шкодніцтве, але несьвядома. Быў супольнікам, ведаў, рабіў сам, і маўчаў.

Ці атрымліваў Чарнакніжнікаў грошы. На гэтае запытаньне т. Крыленка Чарнакніжнікаў адказвае станоўча. Атрымліваў ад Самойлава. Атрымаў неяк і 8 тысяч (у знаках 1922 г.) для сябе асабіста і да 5 тысяч—для электра-тэхніка Куркіна. Адзін раз ён атрымаў грошы і ад інжэнэра Грэбеня, прадстаўніка ангельскае фірмы Бабкокс і Вількокс, які ўстанаўляў на капальнях машыны. Фірма зацікаўлена ў пасьпешным мантажы—сказаў Грэбень,—гэта вам падзяка за ажыўленьне працы.

Падрыўная праца тэхніка Куркіна.

З імем электра-тэхніка Куркіна зьвязваецца цэлы шэраг шкодніцкіх актаў і актаў вельмі небясьпечных: ня толькі пажар на электрычнай станцыі, але і спроба ўчыніць выбух капальні і псаваньне цэнтрабежнага насосу, і сталая перагрузка электрычных машын, якая пагражала аварыямі. З агалошаных судом паказаньняў шэрагу сьведак выяўляецца, што Куркін займаўся ня толькі шкодніцтвам, але і антысавецкай агітацыяй і поўнай контр-рэвалюцыйнай працай. Аднак і Чарнакніжнікаў, і Самойлаў і Калганаў, адзін за другім апытваемыя судом, катэгарычна заяўляюць, што аб гэтай дзейнасьці Куркіна яны нічога ня ведаюць.

Дзённае пасяджэньне спыняецца ў 4 гадзіны на допыце Чарнакніжнікава абаронцам падсуднага нямецкага падданага Майера Вормсам, які спрабуе выявіць тую ролю, якую Майер, водлуг даных акту абвінавачаньня, граў у псаваньні турбіны.

Усё вячэрняе пасяджэньне было занята допытам падсуднага Нікіціна і скончылася ў часе допыту Нікіціна з боку дзяржаўнага абвінцеля.

Заўтра будзе допыт сьведак і абароны.

Допыт абвінавачанага Нікіціна.

МАСКВА. На вячэрнім пасяджэньні шахцінскага працэсу 25-га мая суд пачынае допыт абвінавачанага Нікіціна. Нікіцін працаваў на вытворчасьці 18 гадоў. Ён інструктар па ўрубовых машынах у Данецка-Грушаўскім кіраўніцтве капальняў.

Аб сваёй шкодніцкай працы ў гэтым кіраўніцтве капальняў ён і дае свае паказаньні. На кіраўніцтва капальняў дастаўляліся неадпаведныя машыны, у колькасьці якая перавышае рабочую патрэбу. Узмоцненае забясьпечаньне машынамі ня было забясьпечана адпаведнаю рабочаю сілаю. Апрача таго, шмат якія машыны мелі ўнутраныя дэфэкты.

— Я атрымаў заданьне ад Калганава—кажа Нікіцін—правесьці ў самы кароткі тэрмін устаноўку ў капальнях зусім няпрыгодных вэфраўскіх машын, прычым для працы на іх ня было падрыхтаваных рабочых. Калганаў тлумачыў гэтую сьпешнасьць устаноўкі машын тым, што трэба старацца атрымаць яшчэ новую партыю машын. Ужо атрыманыя машыны для гэтага трэба было „хаваць“. Устаноўкі былі праведзены дзе папала і як папала. Калі абвінавачаны Нікіцін заявіў аб характары ўстановак машын Гарлецкаму, дык апошні адказаў Нікіціну: «Вам нічога ня трэба ведаць аб эксплёатацыі машын. Вы канструктар, вашая справа—толькі ўстанавіць і пры гэтым старацца разьмясьціць як мага больш машын». На запытаньне Нікіціна, чаму гэтак трэба, Гарлецкі адказаў: «Можа быць прыдзецца працаваць з іншымі гаспадарамі».

— Я гэтае заданьне ўявіў—гаворыць Нікіцін.

Нікіціна за гэтае кампэнсавалі. У пачатку кампэнсацыя выявілася ў дачы кватэры, коняй для выездаў, а потым пашлі і «прэміі». Да канца сваёй дзейнасьці да самага арышту Нікіцін атрымліваў прэміі рэгулярна, у пачатку ў разьмеры 20—30 рублёў, а потым па 100 руб. у месяц.

Далей—гаворыць Нікіцін—на мяне зрабіў вядомы ўплыў прыезд чужаземцаў, якія таксама давалі грошы за прыём нягодных машын. Калі я дэтальна агледзеў прыбыўшыя машыны —гаворыць Нікіцін—я ўбачыў, што ўсе дзейнічаючыя часткі сабраны і мантыраваны на мядзяных падшыбніках, і ўвесь іх выгляд адразу мне сказаў, што машыны дапатопныя. Абвінавачаны сказаў Калганаву, што машыны маюць непрызваіты выгляд, што ў нашых умовах яны не падыходзяць. На гэта Калганаў адказаў: «Трэба працаваць».

У пэрыяд устаноўкі машын на кватэры Нікіціна адбылася, водлуг слоў абвінавачанага, «прымітыўная выпіўка», на якой у якасьці госьця прысутнічаў Бадштыбер. Калі кампанія выпіла, тады пачаліся гутаркі аб тым, што цяжка весьці будаўніцтва, калі мала рэсурсаў. Пры гэтым, водлуг слоў Нікіціна, Бадштыбер падаў думку, што бяз умешваньня чужаземцаў нам ня выкруціцца з становішча.

У гэты-ж пэрыяд устаноўкі машын Бадштыбер аднойчы перадаў абвінавачанаму Нікіціну пакет са словамі: «З тае прычыны, што вы зьвяртаеце шмат увагі нашым машынам, фірма перадае вам вось гэты канвэрцік». Калі потым абвінавачаны распакаваў гэты канвэрт, дык у ім было 400 руб.

Крыленка пытае: «якія машыны, якіх сыстэм былі на Данецка-Грушаўскім кіраўніцтве капальняў у пэрыяд працы там абвінавачанага?».

Нікіцін пералічвае цэлы шэраг сыстэм і пры гэтым зазначае, што самымі лепшымі былі Суліванаўскія машыны. Потым прыгоднымі маглі-б быць машыны Краматорскага заводу пасьля некаторага іх удасканаленьня. Усе іншыя сыстэмы не адпавядалі. Купляць гэтыя машыны—значыла, кідаць грошы на вецер.

Для прыёму краматорскае машыны, водлуг слоў Нікіціна, была складзена такая суровая інструкцыя, якіх і ў даваенны час ня было. Загад Гарлецкага быў потым пацьверджан і Калганавым, які прапанаваў Бабенка і Нікіціну гэтую машыну забракаваць.

На гэтым канчаецца вячэрняе пасяджэньне.

Сёньня ўвечары ў Менск прыяжджае Максім Горкі.

Для спатканьня М. Горкага ўтворана камісія на чале з т.т. Сянкевічам і Ісаевым, апроч таго ў камісію ўваходзяць т.т. Кулак, Платун, Аршанскі, Вансоўскі, Рабіновіч і прадстаўнікі ад «Полымя», «Маладняка», «Узвышша», нац. літарат. аб'яднаньня, прадстаўнікі ўсіх менскіх газэт, рабкоры і прадстаўнікі ад рабочых.

На станцыі Негарэлае адбудзецца кароткі мітынг разам з мясцовымі арганізацыямі.

На ст. Менск будуць спатыкаць дэлегацыі ад саюзаў, студэнцтва, навуковых працаўнікоў, камсамолу, вайсковых часьцей гарнізону і інш.

На ст. Менск выступяць т. т. Ігнатоўскі, Баліцкі, Яцкевіч, Ісаеў і прадстаўнікі літаратурных аб'яднаньняў.

ПАЎДНЁЎЦЫ НАПЯРЭДАДНІ ЎВАХОДУ Ў ПЕКІН.

СЬПЕШНАЕ АДСТУПЛЕНЬНЕ ПАЎНОЧЦАЎ.

ЛЁНДАН, 26-У. Пекінскі карэспандэнт «Дэйлі Мэйль» паведамляе, што часьці Фынь-Юй-Сяна захапілі Калган (120 міль на паўночны захад ад Пекіну); войска Чжан-Цзо-Ліна сьпешна адступае; Пекін падрыхтаваны да эвакуацыі.

ЯПОНСКІЯ СІЛЫ НАКІРАВАНЫ Ў ЧЫНЧЖОУ.

ЛЁНДАН, 26-5. Агенцтва „Эксчэйндж“ паведамляе, што японцы накіравалі ў Чынчжоу (100 міль ад Пекіну) значныя сілы, якія павінны зачыніць доступ у Манчжурыю.

Японскія сілы ў Цяньцзіне налічваюць зараз 4.500 штыкоў, 21 баявую гармату і 9 самалётаў. Камандуючы японскім войскам у Шандуні запрапанаваў камандаваньню паўночцаў адвесьці сваё войска на 7 міль ад Цындао.

* * *

ПЕКІН, 25-V. Амэрыканская газэта «Пекін Лідэр» агаласіла паведамленьне з Цзынані, што ў дні канфлікту японцы перабілі звыш 100 параненых у кітайскім вайсковым шпіталі ў заходняй частцы Цзынані.

Водлуг паведамленьняў «Чэн-Бао», японцы расстралялі гэтымі днямі ў Цзынані 9 кітайскіх салдат за тое, што яны абстралялі японскі самалёт.

* * *

ШАНХАЙ, 25-У. З Нанкіну паведамляюць, што японскія салдаты ў Цзынані забілі ўласьніка вялікага мануфактурнага магазыну і 13 чалавек служачых за адмову ўзьняць японскі сьцяг.

ЗГРУПОЎВАНЬНЕ ЯПОНСКІХ ВОЙСК У МУКДЭНЕ.

ПЕКІН, 25-V. Японскі друк у Манчжурыі паведамляе, што частка японскага войска Квамтунскае вобласьці атрымала загад начальніка японскага генэральнага штабу Сузукі згрупаваць усё японскае войска ў Мукдэне.

Дэманстрацыя камуністычных сіл Нямеччыны.

НАПЯРЭДАДНІ АГУЛЬНА-НЯМЕЦКАГА ЗБОРУ ЧЫРВОН. ФРАНТАВІКОЎ

БЭРЛІН, 25-V. Кіраўніцтва нямецкага чырвонага саюзу франтавікоў скончыла падрыхтоўку да агульнанямецкага збору, які адбудзецца 27-28 мая ў Бэрліне. І ў гэты раз рабочыя Бэрліну ўсімі спосабамі пашлі насустрэч кіраўніцтву: сем'і рабочых, ня толькі камуністычныя, але і сацыял-дэмакратычныя і беспартыйныя, масамі прапанавалі свае памяшканьні для пастою.

Прыехала ўжо шмат членаў саюзу; цэлыя групы франтавікоў прышлі ў Бэрлін пехатою. Трое рабочых прышлі пехатою з Аашэна; яны прайшлі 700 кілёмэтраў у працягу 14 дзён.

ТЫСЯЧА АХВЯР КАПІТАЛІСТЫЧНАЕ ЭКСПЛЁАТАЦЫІ.

Што выкрыў гамбурскі выбух.

БЭРЛІН, 25-У. Буржуазны і сацыял-дэмакратычны друк, абмяркоўваючы катастрофу ў Гамбурзе, спрабуе стварыць уражаньне, нібы выбух здарыўся з прычыны шэрагу няшчасных абставін. Аднак, даныя аб няшчасных выпадках у хэмічнай прамысловасьці пацьвярджаюць, што такія выбухі здараюцца даволі часта і ўвесь час павялічваюцца. У часе выбуху ў Оппау ў 1926 г. было забіта 600 чалавек, а паранена звыш 2000 чал. У працягу 1924 г. у нямецкай хэмічнай прамысловасьці было 18.203 няшчасных выпадкаў, а ў 1926 г. ужо 23.669. У большасьці выпадкаў весткі аб колькасьці забітых і параненых у друк не трапляюць. Фабрычная інспэкцыя і рэфармісцкія прафсаюзы зьвяртаюць мала ўвагі гэтым пытаньням, не жадаючы гэтым самым зьмяншаць прыбытак прадпрыёмцаў.

ДА ПРЫЕЗДУ МАКСІМА ГОРКАГА.

Тыдзень назад у сувязі з прыездам украінскіх пісьменьнікаў мы сьвяткавалі злучнасьць украінскай і беларускай культуры і літаратуры.

Факт узаемнага наведваньня беларускіх і украінскіх пісьменьнікаў сьведчыць аб узмацненьні ня толькі сувязі паміж пісьменьнікамі двух брацкіх суседніх рэспублік, гэты факт гаворыць і аб яшчэ большым узмацненьні брацкага саюзу працоўных мас Савецкай Украіны з працоўнымі БССР. І на Украіне і ў БССР пісьменьнікаў шчыра спатыкалі і віталі рабочыя і сяляне, шчыра віталі прадстаўнікі ўлады.

Пару тыдняў назад у Маскве закончыўся зьезд пралетарскіх пісьменьнікаў. Гэты гістарычны зьезд кладзе новую мяжу, зьяўляецца новым этапам у культурным і літаратурным жыцьці нашага Саюзу. Гэты зьезд зьявіўся маніфэстацыяй салідарнасьці пралетарскіх пісьменьнікаў Украіны, Беларусі, закаўкаскіх пісьменьнікаў з пралетарскімі пісьменьнікамі расейскай літаратуры. Аб'яднаньне пралетарскіх пісьменьнікаў усіх саюзных рэспублік у адну арганізацыю ня толькі дае большую магчымасьць пралетарскім пісьменьніцкім арганізацыям больш плынна змагацца на літаратурным фронце за гегемонію пралетарскай літаратуры,—гэтае аб'яднаньне прабівае глухую сьцяну недавер'я, якое назіралася ў адносінах літаратуры расейскай і літаратур іншых рэспублік. Яно б'е па вялікадзяржаўнаму шавінізму тых папутнікаў расейскай літаратуры, якія глядзелі з гары, якія ігнаравалі маладую літаратуру Украіны, Беларусі, Грузіі; а разам яно б'е тых прадстаўнікоў літаратуры і культуры нацыянальных рэспублік, якія ў нацыянальным асьляпленьні прабавалі адвярнуцца ад цэнтру сусьветнай рэвалюцыі—Масквы і зрабіць арыентацыю на фашысцка-капіталістычны захад.

Мы ўпэўнены, што чым больш будуць пашырацца пралетарскія ўплывы на літаратуру украінскую, расейскую, беларускую, чым больш гэта літаратура будзе сугучна з дыктатурай пралетарыяту, тым больш будзе пашырацца міжнацыянальная сувязь пісьменьнікаў.

Пад гэтым аспэктам яднаньня пралетарскіх пісьменьнікаў нашага Саюзу мы і разглядаем сёньнешні праезд М. Горкага праз Беларусь, з чужых краін на сваю бацькаўшчыну.

Максім Горкі зьяўляецца першым у літаратуры, які даў працоўным яшчэ ў цяжкія дні царскае рэакцыі бадзёрае мастацкае пралетарскае слова. Яго «Песьня аб сокале», яго «Буравесьнік»—гэтыя песьні аб спранжыстай, загартаванай новай сіле, песьня аб клясе пралетарыяту, аб яго авангардзе, які буравесьнікам падняўся над струхнелым полем старога ладу «Маці» М. Горкага—гэта эпопэя барацьбы пралетарыяту, з яе посьпехамі, з яе паражэньнямі, але са сталым і ўпартым імкненьнем да перамогі, з верай у поўную перамогу пралетарыяту.

Мастацкае слова не зьяўляецца апошнім аружжам у клясавай барацьбе. Аб гэтым найлепш сьведчыць творчасьць другога пралетарскага паэты Дзямяна Беднага, лепшы доказ гэтаму літаратурна-мастацкая творчасьць М. Горкага.

Прымушаны станам здароўя жыць у чужой, варожай нам краіне, М. Горкі ні на адну хвіліну не парываў з дзяржаваю працоўных. Там, у варожым стане, ён стаяў на варце, абараняючы годнасьць пралетарскай дзяржавы, разьбіваючы агідную ману аб першай рэспубліцы працоўных. Тое, што М. Горкі жыў рытмам нашага жыцьця, што балеў кожнай нашай няўдачай, радаваўся кожнаму хоць-бы маленькаму нашаму посьпеху, адчуваецца ў кожным яго радку, які зьяўляўся на старонках як замежнай, так і савецкай прэсы. Не парываў ён сувязі з нашай літаратурнай моладзьдзю—ён быў і застаўся лепшым настаўнікам літаратурнага маладняка. Мы помнім добрае слова М. Горкага аб нашых пісьменьніках--карыфэях беларускай літаратуры Я. Купале і Я. Коласе. М. Горкі, ў першых іх творах адчуў, што нашы першыя песьняры на беларускім літаратурным полі зьяўляюцца сапраўднымі народнымі песьнярамі, і ён пісаў: «добра-б, каб нашы ўмелі так проста, так добра пісаць».

Калі мы гаворым аб літаратурнай спадчыне, гаворым аб тым, на кім павінен вучыцца наша ўзрастаючае літаратурнае пакаленьне, дык мы павінны сказаць, што лепшай спадчынай зьяўляецца творчасьць М. Горкага, лепшым настаўнікам зьяўляецца наш першы пралетарскі пісьменьнік, вырасшы ў магутную сусьветную фігуру—Максім Горкі.

І калі сёньня мы гаворым аб узмацніўшайся сувязі пралетарскіх пісьмёньнікаў, калі мы маем факт аб'яднаньня ўсіх пралетарскіх сіл нашых брацкіх рэспублік, дык мы сёньня, спатыкаючы М. Горкага на вольнай беларускай зямлі, павінны сказаць, што падваліны гэтага аб'яднаньня брацкіх літаратур залажыў піянэр пралетарскай літаратуры, аўтар «Буравесьніка», аўтар песьні «Аб сокале».

Праездам на бацькаўшчыну М. Горкі бачыў дзьве Беларусі. Тая Беларусь, якая засталася за слупамі з намаляваным на іх крыважэрчым арлом, сьцякае крывёю, задыхаецца ў лапах азьвярэлага фашызму. Там прадстаўнікоў і змагароў за беларускую культуру катуюць у засьценках, пасылаюць на катаргу, імкнуцца фізычна зьнішчыць ня толькі лепшых сыноў працоўных, але і ўсю беларускую нацыю.

Мы вітаем М. Горкага ў той краіне, дзе селянін і рабочы, скінуўшы паноў і капіталістых, стварыў сваю ўласную дзяржаву, стварыў дзяржаўную Беларусь, дзе ён сваімі ўласнымі рукамі будуе гаспадарку, будуе сваю культуру. Толькі ў саюзе з расейскім пралетарыятам, у саюзе з працоўнымі ўсіх рэспублік здолела Беларусь стаць на ногі, толькі на гэтай падставе магла буйна расквесьці беларуская культура, беларуская літаратура і мастацтва.

Ад імя беларускай прэсы мы шчыра вітаем прыезд славутнага пісьменьніка на савецкую зямлю. Мы жадаем яму яшчэ многіх гадоў плыннай працы на карысьць працоўных, на карысьць пралетарскай рэвалюцыі.

А. Сянкевіч.

Адчыненьне савецкага павільёну на выстаўцы друку.

ТАВ. ХАЛАТАЎ АБ МЭТАХ ЎДЗЕЛУ СССР У ВЫСТАЎЦЫ.

КЕЛЬН, 25-5. [illegible]

Расправа Пуанкарэ з эльзаскімі аўтанамістамі.

ЭЛЬЗАСКІЯ ДЭПУТАТЫ ПАЛАТЫ ЗАСУДЖАНЫ.

ПАРЫЖ, 24-5. [illegible]

УРАД СКАСОЎВАЕ ВЫБАРЫ Ў ЭЛЬЗАСЕ.

ПАРЫЖ, 25-5. [illegible]

Залескі аб савецка-польскім гандлі.

ВАРШАВА, 25-5. [illegible]

ПРАЦА ПОЛЬСКА-ЛІТОЎСКІХ КАМІСІЙ.

БЭРЛІН, 25-5. [illegible]

Пісьменьнік Скіталец парваў з белаэміграцыяй.

МАСКВА, 25-5. [illegible]

Латвія і беларуская нацменшасьць.

[illegible] ...кніжкай будуць і іншыя выданьні латвійскіх партый для беларусаў.

Працэс ЦК Італьянскае кампартыі.

РЫМ, 17-5. [illegible]

У СССР едзе японская трупа.

ТОКІЁ, 25-5. [illegible]

Усесаюзны зьезд чыгуначнікаў.

МАСКВА, 25-5. [illegible]

Пералёт Сэвастопаль—Ленінград.

ЛЕНІНГРАД, 24-5. [illegible] ...лёт быў зроблен у спрыяючых умовах і прайшоў вельмі ўдала!

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Некаторыя вынікі вясеньняй сяўбы.

(Ліст з Бабруйску).

На апошнім пленуме Акрвыканкому абгаварваліся вынікі вясеньняй сяўбы. На пленуме былі адзначаны некаторыя недахваты сяўбы. Папершае, мясцовыя арганізацыі ня ўлічылі патрэбнасьці насельніцтва ў насеньні лёну. Праз гэта атрымалася наступнае: па акрузе было разьмяркована 10 тысяч пуд. насеньня лёну, а насельніцтва патрабавала яшчэ. Праўда, тут трэба зазначыць, што супроць мінулага году насеньня лёну па нашай акрузе раздадзена ў 15 разоў болей. Гэты факт сьведчыць аб тым, што справа пасеву тэхнічных культур у нас прыняла шырокі размах.

Няладна крыху і з раздачаю насеньня ў крэдыт. Тут мясцовыя арганізацыі крыху перасалілі, захапіліся справаю крэдытаваньня і ў выніку насеньне на 80 проц. раздадзена ў крэдыт, а між тым плянавыя меркаваньні прадугледжвалі толькі 50 проц. раздачу насеньня ў крэдыт.

Прыходзіцца зазначаць вельмі няпрыемнае зьявішча,—што беднякі, часам па сваёй віне, позьняцца з атрыманьнем насеньня.

Нельга прызнаць дасягненьнем і тое, што мясцовыя арганізацыі зацягнулі выдачу насеньня да апошняга часу, тлумачачы свае паводзіны тым, што насельніцтва, атрымаўшы раней насеньне, яго скарыстае для другіх мэтаў. З прычыны такога становішча ўтварыўся вялікі наплыў сялянства за насеньнем, чаргі, таўкатня і г. д.

Варта пагаварыць і аб бюракратызьме, які разьвяло Жлобінскае крэдытнае таварыства пры прадажы насеньня канюшыны за налічныя грошы. Калі селяніну патрэбна было купіць пуд канюшыны або паўпуда, ён прыходзіў у склад, адтуль яго пасылалі ў праўленьне, там яму прыходзілася штурхацца і чакаць пакуль яму выпішуць ордэр на гэтае насеньне. Пасьля гэтага ён ішоў зноў у склад, і дабіўшыся да прылаўка, ужо атрымоўваў насеньне. А гэту справу можна было рабіць проста ў складзе, без усялякай хадзьбы. Гэтае зьявішча Акрземаддзелам было заўважана і своечасова ліквідавана.

Прасоўваньне караняплодаў пакуль што ідзе слаба і плянавыя меркаваньні не апраўдвае. Па зьвестках на 10-га мая распрададзена толькі 39 проц. агульнай плянавай сумы.

У ачыстцы насеньня вельмі адсталі Асіпавіцкі, Парыцкі і Любаньскі раёны. Праца іх дасягае выпаўненьня 25—30 проц. заданьня па ачыстцы насеньня.

Гэта толькі частка недахватаў. Сапраўднае-ж становішча выпаўненьня і правядзеньня веснавой пасяўной кампаніі дасьць нам праверка, якую наладжвае ў хуткім часе Акрземаддзел. Па папярэдніх-жа выніках, па ходу справы можна сказаць, што супроць мінулагодняга правядзеньня веснавой кампаніі Бабруйшчына мае значныя посьпехі як у сэнсе падняцьця культурнасьці сельскай гаспадаркі, так і ў абслугоўваньні агрыкультурнымі мерапрыёмствамі самога гаспадара.

А. Дамброўскі.

„Старэнны“ паштар.

Цікава, ці многа Горацкая пошта дае падпісчыкаў на газэту «Савецкая Беларусь»? Калі не, дык зразумела—бо: прыходжу ў сярэдзіне лютага на пошту, падыходжу да вакна, дзе прымаецца падпіска. За сталом—няма нікога. Каля печы стаіць нехта—чытае газэту; грэецца. Чакаю. Потым пытаюся:

— Тут прымаецца падпіска на газэты?

Адказу няма. Чакаю некалькі хвілін.

— Сёньня прымаецца падпіска?!

Зрабіўшы доўгую паўзу, «чытач» садзіцца за стол і прымае падпіску.

У сакавіку, ня маючы грошай, я не падпісаўся своечасова. Трэцяга красавіка прыходжу. Сядзіць ён-жа. Пытаю:

— Калі я змагу атрымаць газэту, падпісаўшыся сёньня.

— «Первого мая!»—кінуў мне з насьмешкаю паштар.

— Вы гэтым хочаце сказаць, што падпісацца (на гэты месяц) на газэту нельга?

— Понятно!

Добра было-б атрымаць газэту ў сьвята, але...

Парадзіўшыся з другімі, нашоў спосаб выпісаць і атрымаць газэту скарэй.

П. Гамалей.

Заяўка на новае чыгуначнае будаўніцтва.

Гомель, 26-У. У акрпляне абгаварвалася пытаньне аб новым чыгуначным будаўніцтве ў акрузе. Пастаноўлена ўзьняць хадайніцтва аб пабудове лініі Хойнікі—Іёлча, чыгуначнай веткі Гомель—Затон і скончыць лінію Навабеліца—Чарнігаў.

Узьнята пытаньне аб перанясеньні ст. Іёлча на другі бок ракі, што палепшыць сувязь з Камарынскім раёнам.

195 тыс. р. на капітальнае будаўніцтва электрастанцыі.

Гомель, 26-У. На капітальнае будаўніцтва гомельскай электрастанцыі ў гэтым годзе асыгнавана 195 т. руб. На станцыі ўстанаўляюцца эканомайзэры (апараты для падаграваньні вады), што дасьць эканомію ў апале на 12 процантаў. Заказваюцца 3 турбіны, магутнасьцю ад 1500 да 2000 кілёват і 4-ты паравы кацёл. Падыходзіць да канца электрафікацыя Залінейнага раёну і цэлага шэрагу акаляючых вуліц. У ліпені будзе электрафікаван завод «Красный Химик».

МЭЛІАРАЦЫЙНЫЯ РАБОТЫ НА МАР'ІНСКІМ МАСЫВЕ.

На Мар'інскім масыве (Бабруйскай акругі), які займае 8.600 гэктараў, сёлета шырока разгортваюцца мэліарацыйныя работы. Да гэтага часу ўжо праведзена галоўная магістральная канава, больш, як на 11 кілёмэтраў і цэлы шэраг асушыцельных канаў. Летась было дэталёва асушана 26 гэкт., на якіх сёлета будзе засеяна зялёная мешанка. Апроч гэтага, на 4-х гэкт. распачынае праводзіць свае вопыты Палеская Балотная Станцыя.

Сёлета мяркуецца на Мар'інскім масыве асушыць да 800 гэкт. Для апрацоўкі балота выпісан фрэз. Дзьве землячарпалкі, якія летась былі закуплены ў Нямеччыне, будуць сёлета працаваць над ачысткай і рэгуляваньнем русла ракі Арэсы, галоўнага вадапрыёмніку масыву.

Сёлета асыгнаваны на мэліарацыйныя работы па гэтаму масыву каля 300 тысяч руб.

Канчатковае асушэньне балота працягнецца некалькі год. Усходнюю частку—4.000 гэкт.—мяркуюць асушыць у бліжэйшыя 5 год. У гэтай паласе сустракаюцца мінэральныя выспачкі, якія паслужаць месцам для будучых сядзіб калёністаў. У заходняй частцы балота пераважна будзе весьціся лугавая гаспадарка.

Рацыяналізацыя ў справаводзтве.

Магілеў. З 1 чэрвеня ў справаводзтве акруговай земкамісіі ўводзіцца новы парадак.

Кожнай райземкамісіі вызначаюцца пэўныя дні ў месяц, у якія яна сама **непасрэдна** вызначае пэўную лічбу спраў, каторыя маюць быць разгледжаны ў акрземкамісіі.

Такім чынам, селянін, які падае скаргу на пастанову райземкамісіі, тут-жа ў самы момант падачы заявы, атрымае паведамленьне, на які дзень прызначана да разбору яго справа ў акрземкамісіі.

Новы парадак зьберажэ шмат часу для сялян і звольніць ід ад лішняй хаданіны. Бо да гэтага часу, звычайна, было так, што селянін, падаўшы заяву і пачакаўшы некаторы час, ішоў у Магілеў да акрземкамісіі, каб даведацца, калі будзе разгледжана яго справа.

Далей старшыня райземкамісіі, прызначаючы дзень разгляду справы, тут-жа адзначае, ці трэба выклікаць сьведкаў. Дзякуючы гэтаму, жалабшчыкі ня будуць мець лішніх клопатаў і выдаткаў па запрашэньні сьведкаў.

Нарэшце, новы парадак прызначэньня разгляду спраў дасьць некаторую эканомію (на 1000 рублёў) і вызваліць супрацоўнікаў акрземкамісіі ад лішняй працы па выдачы даведак.

К-вік.

ЗА ВАЛАКІТУ—ДА АДКАЗНАСЬЦІ.

Гомель, 26-У. Інспэкцыя працы прыцягнула да адказнасьці аддзяленьне Лесбелу за валакіту з пабудовай баракаў для сплаўшчыкаў.

Зараз прыяжджаюць сплаўшчыкі, якія па прыкладу мінулых год прымушаны застацца без памяшканьня і зрываецца намечаная культурпраца сярод сэзоньнікаў.

Прыцягваецца да адказнасьці таксама і заг. савецкай гаспадаркай Вострагляды за сьвядомую валакіту ў выкананьні пастановы акруговага бюро нагляду аб прыняцьці на працу няправільна звольненага садоўніка.

МЯСТЭЧКА БУДЗЕ ЎПАРАДКАВАНА.

Бешанковічы, 25-5. На ўпарадкаваньне нашага мястэчка адпушчана 22.401 руб. доўгатэрміновага крэдыту. З агульнай сумы адпушчана 13100 р. на пабудовы, 3150 руб. на набыцьцё жывога інвэнтару, 4400 руб.—на паі ў сельска-гаспадарчую крэдытную каапэрацыю.

ЗАСЬВЕЦІЦЬ ЛЯМПАЧКА ІЛЬЛІЧА.

Тураў, 25-5. На абсталяваньне электрастанцыі пры мясцовым тэхнічным прадпрыёмстве адпушчана 17.500 руб. крэдыту. Мяркуецца апрача мястэчка даць асьвятленьне бліжэйшым вёскам.

Усесаюзнаму Старасьце—Старшыні ЦВК СССР М. Я. Калініну і Старшыні ЦВК СССР і БССР тав. Чарвякову.

МЫ, ПРАЦОЎНЫЯ БАБРУЙСКАЙ АКРУГІ, РАЗАМ З ПРАДСТАЎНІКАМІ І ДЭЛЕГАТАМІ СЯЛЯН АД УСІХ АКРУГ БЕЛАРУСІ, САБРАЎШЫСЯ НА ЎРАЧЫСТАЕ АДЧЫНЕНЬНЕ 1-ГА РОЗЫГРЫШУ ПАЗЫКІ ЎЗМАЦНЕНЬНЯ СЯЛЯНСКАЕ ГАСПАДАРКІ, ВІТАЕМ САВЕЦКІ ЎРАД ЗА ПЕРАНЯСЕНЬНЕ РОЗЫГРЫШУ Ў ГУШЧУ СЯЛЯНСКІХ МАС.

МЫ ВЕЛЬМІ ДОБРА ВЕДАЕМ, ШТО ТОЛЬКІ СІЛАМІ ПРАЦОЎНЫХ МОЖА БЫЦЬ ДАВЕДЗЕНА ДА КАНЦА СПРАВА ЎЗМАЦНЕНЬНЯ СЯЛЯНСКАЙ ГАСПАДАРКІ, А ПАГЭТАМУ МЫ ПОЎНАСЬЦЮ ВЫКАНАЛІ ВАШ ЗАКЛІК І НАБЫЛІ АБЛІГАЦЫІ ПАЗЫКІ.

У ДАЛЕЙШЫМ МЫ АБЯЦАЕМ УСЯМЕРНАЕ ПАДТРЫМАНЬНЕ СВАЙМУ ЎРАДУ Ў СПРАВЕ ЎЗМАЦНЕНЬНЯ МАГУТНАСЬЦІ САВЕЦКАГА САЮЗУ.

НЯХАЙ ЖЫВЕ ЎСЕСАЮЗНАЯ КАМУНІСТЫЧНАЯ ПАРТЫЯ!

НЯХАЙ ЖЫВУЦЬ СЯЛЯНСКІЯ ПАЗЫКІ, ЯК ШЛЯХ ДА ЎЗМАЦНЕНЬНЯ СЯЛЯНСКАЕ ГАСПАДАРКІ

ПРЭЗЫДЫУМ ТЫРАЖНАЙ КАМІСІІ.

Гор Бабруйск. 22 мая, 1928 г.

МАЛЕНЬКІ ФЭЛЬЕТОН.

Гэніяльны загад.

Люблю, калі музыка грае...

Люблю калі „зав“ якой-небудзь установы паважае парадкі.

Напрыклад—

«Сядзіць сабе «зав» у габінэце,—як пісаў некалі М. Кальцоў,—і інтарасанты ў калідоры бачаць чырвоную электрычную лямпачку. Як толькі «зав» устаў з мяккага крэсла—лямпачка патухла, значыць, «зав» не «возседает»,

Альбо яшчэ ў многіх «заваў» ёсьць мэханізаваны тэлефон: калі хто-небудзь звоніць па тэлефону, дык званок не адрывае яго ад спраў дзяржаўнай вартасьці—адрывае толькі яго сэкратара ў другім пакоі. Пачуўшы званок, сэкратар на наскох падыходзіць да дзьвярэй «зава», ціханька пастукае, прыадчыніць дзьверы і скажа:

— Уваткніце штэпсэль...

Ідучы па шляху рацыяналізацыі і ўдасканаленьня працы апарату Белкаапсаюзу, тав. Пінхасік задумаўся над тым, як унікнуць „бесцельного хождения сотрудников в места не столь отдаленныя и по коридорам“.

Спачатку ў яго ўяўленьні вырас такі праэкт:

— Увесьці сыстэму бляшак.

Запатрэбіцца, напрыклад, супрацоўніку выйсьці ў калідор—ён ідзе да «зава», заяўляе яму аб сваім «жаданьні», атрымлівае бляшку, на якой выціснута 00, вешае яе на грудзі і ідзе тады сьмела па калідоры, не баючыся, што начальства затрымае.

Па невядомых для нас прычынах гэты праэкт прагарэў. Тады Пінхасік прыдумаў новы:

— Варыянт заяваў.

Калі па вышэй памянёнай прычыне якая-небудзь машыністка Белкаапсаюзу будзе сьпешна змушана патурбаваць «зава», яна павінна зрабіць наступнае:

Напісаць заяву і падаць яе па «благосклонное усмотрение» начальства. Далей—усё проста. «Зав кладзе на заяве рэзалюцыю і машыністка, з рэзалюцыяй у руках, выходзіць у калідор.

Калі і «варыянт заяваў» не падышоў, тады тав. Пінхасік канчаткова аформіў гэту справу наступным спосабам:

„Приказ по Белкоопсоюзу. 5 мая 1928 г. Всем завуправлениями и отделами.

«Наблюдаются случаи хождения сотрудников по коридорам во время работы без надлежащего разрешения. Категорически запрещаю всем сотрудникам и сотрудницам без разрешения соответствующего заведующего отлучаться. В каждом случае, при встретившейся надобности, сотрудники и сотрудницы должны испросить на это устное разрешение зава.

Член правления БКС Пинхасик“.

* * *

Люблю «зава», які «ўмела» рацыяналізуе свой апарат.

Сёма.

За грамадзкі і гаспадарчы дагляд сялянскіх лясоў.

У працягу апошняга часу органамі Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі рабілася абсьледаваньне лясоў мясцовага значэньня. Матар'ялы абсьледаваньня даюць поўны малюнак становішча лясоў мясцовага значэньня, іх упарадкаваньня і вядзеньня.

Па прыблізных даных па БССР налічваецца 511.373 гэктараў лясоў мясцовага значэньня, якія складаюць 14 проц. да ўсяго лесу.

З агульнага ліку лясоў мясцовага значэньня (511.373 гкт.) 94 проц. знаходзіцца ў сялянскім карыстаньні (у гэтым ліку камуны і калектывы), і каля 6 проц. у саўхозах, сельсаветах і РВК.

Апрача гэтага, значная колькасьць лесу каля (10.000 гкт.) знаходзіцца ў паасобных сялян на іх зямлі, прычым гэтыя кавалкі лесу ня ўлічаны ў агульную сыстэму лясоў мясцовага значэньня.

Гаворачы наогул аб лясох мясцовага значэньня, трэба адзначыць, што іх становішча горш, чым дзяржаўных лясоў.

У БССР 43 проц. сялянскіх двароў маюць лясы мясцовага значэньня, а ёсьць паасобныя раёны (Лупалаўскі), у якіх лесу маюць да 80 проц. двароў.

Такім чынам, у БССР у сярэднім на кожны сялянскі двор прыходзіцца 1,4 гэктара лесу (мясцовага значэньня), і задавальняюць патрэбы сялян у дровах на 6 проц. і ў дравясіне на 13 проц.

Ёсьць шмат недахватаў

у вядзеньні і даглядзе лясоў мясцовага значэньня.

Перадача сялянам лясоў ужо скончана, зараз вядзецца лесаўпарадкаваньне і вырашэньне спрэчных пытаньняў. Але ў працэсе самой перадачы лясоў сялянству былі дапушчаны некаторыя памылкі, як, напрыклад, перадача лесу ў адзіночнае карыстаньне, перадача некалькім дварам вялікіх кавалкаў лесу і інш.

Таксама адным з недахватаў зьяўляецца і тое, што з боку лясных і мясцовых органаў улады ня было сыстэматычнага нагляду за перададзенымі лясамі. К таму-ж у самым заканадаўстве ня было яснасьці, якім чынам карыстацца лясамі, а законы ня былі прасунуты ў шырокія сялянскія масы (адсутнічаньне на мясцох інструкцый палажэньняў і інш.).

Да гэтага часу лясныя органы ня выканалі пастановы ўраду аб упарадкаваньні лясоў мясцовага значэньня, і ўпарадкавана толькі 36 проц. лясоў. Таксама да недахватаў трэба аднесьці і тое, што на мясцох не папулярызуецца значэньне лясоў.

Ёсьць і дасягненьні

ў справе дагляду лясоў мясцовага значэньня. Да дасягненьняў трэба аднесьці: праведзены ўсюду выбары лясных камісій, наём лясной варты, пачаўся вучот, некаторае ўпарадкаваньне лясоў, вядзеньне лесасечнай рубкі і разьмеркаваньне драўніны па сходах.

Далейшымі задачамі

па лясох мясцовага значэньня павінна быць: распрацоўка мерапрыёмстваў па забясьпечаньню захаваньня лясоў, палепшаньне ў іх гаспадараньня і кіраваньня, прапаганда калектыўных прынцыпаў вядзеньня лясной гаспадаркі і выпраўленьне памылак, дапушчаных пры перадачы лясоў.

ПРЫСЛУЖНІКІ ФАШЫЗМУ І КАПІТАЛУ.

Крывавая бойня, учыненая дружыньнікамі ППС над дэманстраваўшым пад камуністычнымі сьцягамі на цэнтральным пляцы Варшавы рабочым натоўпам, зьвярнула ўсеагульную ўвагу на польскі філіял контр-рэвалюцыйнага II Інтэрнацыяналу.

Што такое ППС? Якія адзнакі гэтай партыі ў міжнароднай сям'і сацыял-здраднікаў? Ці зьяўляецца яна, са ўсімі сваімі асаблівасьцямі пацьвярджэньнем агульнага правіла ці выключэньнем?

ППС займае ў міжнароднай кампаніі сацыял-здрадніцкіх партый тое самае месца, што і польская капіталістычна-абшарніцкая дзяржава ў кампаніі капіталістычных дзяржаў сьвету. Укараненьне сацыял - дэмакратычных партый кожнай краіны ў дзяржаўны арганізм іх адпаведнай капіталістычнай бацькаўшчыны, вызначэньне агульнай лініі паміж гэтымі партыямі і абслугоўваемымі імі дзяржавамі—як агульны закон для пасьляваеннага II Інтэрнацыяналу—прымянімы, зразумела, і да Польшчы.

Прыгледзьцеся да твару сучаснай польскай рэспублікі. Палітычна яна нарадзілася ў выніку сусьветнай імпэрыялістычнай вайны і дзьвюх рэвалюцый—расейскай і нямецкай; яе дзяржаўныя кіраўнікі служылі або кайзэраўскім арміям, або антантаўскім і царскім, або па чарзе і тым і другім. Яе дзяржаўная патрыётычная ідэалёгія марыць пра аб'яднаньне ў адно цэлае трох частак, на якія была падзелена ў канцы XVIII стагодзьдзя старая Рэч Паспаліта трыма суседнімі манархіямі, і зазначае на неабходнасьць загаеньня ран, якія засталіся пасьля стагадовага нацыянальнага ўціску, і гоіць гэтыя раны шэрагам буйных нацменшасьцяў, уключаных гвалтам у межы адроджанай Польшчы. Яе гаспадарчае жыцьцё, зруйнаванае дашчэнту царскімі і вільгельмаўскімі палчышчамі, якія карысталіся яе тэрыторыяй, як плацдармам ці акупацыйным тылам, пачало адваўляцца ў пэрыяд польска-савецкай вайны, для патрэб арміі, на сродкі антантаўскіх апякуноў. Не знаходзячы цьвёрдай базы для свайго эканамічнага разьвіцьця ні на ўнутраным ні на замежным рынках, перакідваемая з крызісу ў крызіс, сустракаючы з боку замежных банкіраў, дзякуючы агульнай няўстойлівасьці свайго становішча, вельмі слабое давер'е, а таму і нязначнае фінансаваньне на кабальных умовах, яна ледзь існуе. Падтрымліваемая буйнымі імпэрыялістычнымі дзяржавамі, як абаронны вал ці як зброя, накіраваная ў бальшавіцкі цэнтр, яна, з сваім трыццаціміліённым насельніцтвам, з трохсоттысячнай сталай арміяй, набывае сабе ўласную імпэрыялістычную праграму, узмацняе сваю мараль вялікадзяржаўнай маніяй веліччя. Выпрабаваўшы ў сваім, пакуль ня доўгім, існаваньні ўсе і ўсялякія ўрадавыя камбінацыі—ад кераншчыны, праз усе выгляды агульна-нацыянальнай кааліцыі, праз «цэнтралевы» і «цэнтраправы», праз кааліцыю правейшых эндэкаў і пэпээсаўцаў,—яна «стабілізавалася» шляхам дзяржаўнага перавароту і трохдзённай грамадзянскай вайне ў выглядзе фашысцкай дыктатуры.

Сацыял-дэмакратыя гэтай Польшчы, ППС, прымала ва ўсім гэтым самы непасрэдны і гарачы ўдзел. Трымаючыся формулы: «адсутнічаючыя заўсёды няправы», яна прысутнічала пры ўсім, удзельнічала ва ўсім, прымазвалася да ўсяго. Як стары францускі сэнатар часоў другой імпэрыі, які пачаў сваю палітычную кар'еру ў пэрыяд рэстаўрацыі, ППС магла-б з патрыятычным гонарам і пачуцьцём выкананага абавязку сказаць: пакажыце мне, дзе такая дзяржава, якую я не падтрымала-б! Яе лаялі, яе праганялі, яе цярпелі, яе білі і ўзнагароджвалі, яе выкарыстоўвалі і кідалі, на яе плявалі, яе штурхалі і прапанавалі крэсла—але індэфэрэнтнай яна ня бывала ніколі! Яе палітыка хісталася, яна ўваходзіла ў шэраг міністэрстваў і была ў «апазіцыі» да шэрагу іншых, але ў сваіх хістаньнях ніколі ня выходзіла за межы капіталістычнага і дзяржаўнага стойла.

Пасьля фашысцкага перавароту, утворанага Пілсудзкім у маі 1926 г., ППС зараз-жа далучылася да новага рэжыму, запрапанавала сябе ў якасьці аплоту. Памятаючы аб тым агульным, што зьвязвала калісьці новага польскага дучэ,—ранейшага начальніка экспрапрыятарскіх баявых дружын у пэрыяд рэвалюцыі 1905 году, ранейшага арганізатара пэпээсаўскіх аўстрыйскіх легіёнаў—з старой ППС, сучасная ППС разьлічвала на тое, што Пілсудзкі ўключыць яе аўтаматычна ў свой «блёк», падзеліцца з ёю ўладаю.

Але Пілсудзкі пляваў на блёкі. Дыктатар-фашыст, заручыўшыся на другі дзень пасьля перавароту актыўным падтрыманьнем усіх буйных аб'яднаньняў прамыслоўцаў, банкіраў і абшарнікаў, узяў рашучы напрамак на дыскрэдытаваньне, на разлажэньне, на зьнішчэньне палітычных партый, на зьнішчэньне „засільля палітыканаў“. Абапіраючыся на адданы яму афіцэрскі корпус і грамадзянскія арганізацыі стральцоў, падтрымліваемы гаспадарчымі аб'яднаньнямі буржуазеі, будуючы ўладу на прынцыпе фашысцкай дыктатуры, якая церпіць толькі ў вузкіх рамках і ўмоўна «народнае прадстаўніцтва», ён ня думаў дзяліць з кім-небудзь уладу, а менш усяго з добра яму знаёмай зграяй дробных гапарыстых дэмагогаў з малодшага пакаленьня правадыроў ППС. На іх авансы ён адказаў грубаю, звычайнаю ў яго вуснах, але якую нязручна перадаць, прапановаю. Ён ведаў, што значная частка старых правадыроў ППС, уплывовых і з гучным імем, адданая яму, бязумоўна, будзе яму служыць самаахвярна, прымаючы супольна з ім удзел у тэй «ідэёвай» эвалюцыі, якая яго прывяла да „выратаваньня“ бацькаўшчыны шляхам фашызму. Ён ведаў, што і іншым «правадырам», якія патрабавалі палітычную ўзнагароду за сваё падтрыманьне, усё роўна прыйдзецца яму служыць так ці інакш, што пайсьці ім няма куды, ён ведаў цану іх „апазіцыі“. Ён ведаў, што непаразуменьне ўнутры ППС паміж «пілсудчыкамі» і «анты-пілсудчыкамі» ня можа ня скончыцца перамогаю першых.

Калі ў лістападзе 1926 г. на выбарах у агульна-гарадзкую бальнічную касу, на першых наогул выбарах пры фашысцкай дыктатуры, камуністы атрымалі рашучую перамогу над ППС, Дашынскі—пілсудчык і пэпээсавец,—зьявіўся да Пілсудзкага ад імя ўсіх сваіх калег па ЦК ППС, „антыпілсудчыкаў“ і «пілсудчыкаў», а заявою аб іх гатоўнасьці аднадушна яго падтрымліваць толькі пры аднэй умове: пазбавіць назаўсёды пры дапамозе рэпрэсыўных мер ад канкурэнцыі камуністаў на выбарах. Пілсудзкі на гэта адказаў: біць камуністаў буду, але толькі для сябе, а вы спраўляйцеся з імі, як умееце.

Мінула паўтара гады. ППС з надворнага боку франдуючы, крычучы аб сваёй «апазіцыі», аб абароне „дэмакратыі“ проці рэакцыйных дарадчыкаў і супольнікаў Пілсудзкага, на справе падтрымлівала ўсе значныя мерапрыёмствы фашысцкае дыктатуры, служыла што было моцы, справе «стабілізацыі», распачатай дыктатурай.

У хвалю забастовак, якая разьлілася па ўсёй Польшчы, проці «рацыяналізацыйнага» наступу на зарплату і рабочы дзень, ППС, праз кіруемыя ёю прафсаюзы, уносіла штрэйбрэхерства і здраду. Яна ўсямерна падтрымлівала „арбітражную“ сыстэму, якая навязвалася ўрадам і пазбаўляла рабочую клясу свабоды стачак.

Яна будавала ўсю сваю фашысцкую «праграму» на фашысцкай «камісіі аб анкеце аб выдатках вытворчасьці», арганізаванай урадам і прамыслоўцамі з удзелам рэфармісцкіх «экспарцёраў».

Яна падтрымлівала ўзмоцненую сыстэму белага тэрору, накіраваную проці рэвалюцыйных арганізацый рабочых і сялян, разгрому Беларускае Грамады, Незалежнае Сялянскае Партыі, арышты дэпутатаў.

Яна была застрэльшчыкам у цкаваньні СССР, у падрыхтоўцы ваенных авантур проці Савецкага Саюзу.

Яна прымала актыўны ўдзел у падрыхтоўцы ваеннага паходу проці Літвы. Яе члены разьяжджалі ў якасьці агентаў Пілсудзкага па сталіцах балтыцкіх краін, вярбуючы сярод сацыял-дэмакратаў гэтых краін прыхільнікаў узброенага ўмешваньня проці фашызму ў Літве.

Яна пастаўляла фашысцкаму ўраду Пілсудзкага міністраў (Марачэўскага, Юркевіча), кіруючых палітычных супрацоўнікаў (Галуўка), ваявод (губарнатараў), старостаў (спраўнікаў).

Яна вяла ў загранічным друку, праз сваю сувязь з II-м Інтэрнацыяналам, актыўную прапаганду ў абарону Пілсудзкага ад абвінавачаньня ў фашызьме, прапаганду, якая адхіляе існаваньне белага тэрору ў „дэмакратычнай“ польскай рэспубліцы.

Яна рабіла ўсю гэтую працу бяз простае палітычнае ўзнагароды з боку абслугоўваемых ёю фашысцкай дыктатуры і капіталу, выконваючы толькі сваю гістарычную місію сацыял-здрадніцкае партыі.

Аднак, ад гэтага ёй у рабочым асяродку не пашанцавала. За ўвесь 1927 г. кожная праверка ўплыву ў рабочай аласе—у прыватнасьці, муніцыпальныя выбары—зазначалі на няўхільны рост уплыву нелегальнай, прасьледуемай, цкаванай камуністычнай партыі за кошт ППС.

Выбары ў сойм, якія адбыліся ў сакавіку 1928 г. канчаткова выявілі поўны крах ППС у рашаючых прамысловых цэнтрах і заваёву камуністамі большасьці рабочых мас.

Г. Валецкі.

Пэрспэктывы разьвіцьця народнай гаспадаркі БССР

Удзел навуковых працаўнікоў, спэцыялістых і шырокіх працоўных мас у справе ажыцьцяўленьня пляну сацыялістычнага будаўніцтва.

(Даклад т. Карклiна на зьезьдзе інжынэрна-тэхнічных і сельска-гаспадарчых спэцыялістых БССР).

Рост гаспадаркі СССР.

Кастрычніцкая рэвалюцыя выставіла на сваіх чырвоных сьцягах пэўную агульна-палітычную і гаспадарчую устаноўку на пралетарскае сацыялістычнае будаўніцтва, а каб дасягнуць гэтага, нам неабходна было перамагчы шэраг перашкод, крызісаў і перацярпець [illegible]

[illegible] Рост народнай гаспадаркі па шэрагу галін [illegible] міравой [illegible] тэмпу. На- [illegible] прамысло- [illegible]

[illegible] кантрольных лічбаў ВСНГ Саюзу ў 1931-32 г. павінна быць каля 215 проц.

Па электрыфікацыі Савецкага Саюзу маем вялізарны рост, г. зн. што 1928 г. ужо дае каля 2.130 тыс. квт. энэргіі ў той час, калі 1913 г. даў толькі 780 тыс. квт., а 1931-32 г. павінны даць ужо больш 3.600 тыс. квт.

Усё гэта ёсьць вынік вялікай і напружанай працы і што праца гэта вялася па лініі мэтавай устаноўкі ўсяе рабочае клясы з удзелам усяе савецкае грамадзкасьці. Прычым мы бачым, што мы шпарка пасоўваемся ўперад і ў гэтым руху падводзім пад нашую народную гаспадарку зусім новую і выгадную энэргетычную базу электраэнэргіі.

Па сельскай гаспадарцы, якая ўзрасла з 16 міл. індывідуальных сялянскіх двароў да 25 міл. двароў, маем таксама шпаркі як колькасны, так і якасны ўздым.

Валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі паднялася з 8.821 тыс. рубл. (у даваенным вылічэньні) у 1924-25 г. да 11.900 тыс. руб. у 1926-27 г., г. зн. каля 96 проц. даваенных. Таварная прадукцыя з 1.494 тыс. руб. да 2. 431 тыс. руб.

Гэта таксама гаворыць за тое, што наша адсталая сялянская гаспадарка пераходзіць ад натуральнай гаспадаркі да таварнай, ад экстэнсыўных да інтэнсыўных форм вядзеньня сваёй гаспадаркі, прычым гэтым самым адпавядае інтарэсам росту ўсяе народнае гаспадаркі. У прыватнасьці, па падліках пасеўнай кампаніі засеў тэхнічных культур у мінулым годзе павялічыўся на 30 проц. у параўнаньні з 1913 годам.

Урэшце, мы бачым, што асноўныя фонды СССР, складаўшыя з пачатку 1924-25 г. 48.576 міл. руб. на 1-е кастрычніка 1927 г. складаюць ужо 53.078 міл. руб., а ў 1928 г. (па пляну) 56.107 міл. руб.

Разьмеркаваньне асноўных фондаў паміж дзяржаўным, каапэрацыйным і прыватным сэктарамі (па цэнах 1925-26 г.) наступнае: па дзяржаўнаму на 1-е кастрычніка 124 г. 27. 105 млн. руб., на 1-Х—1927 г. 29.488 млн. руб., а ў 1928 г. (па пляну)—31.578 млн. руб.; па каапэрацыйнаму на 1-Х 24 г.—481 млн. руб., на 1-Х-27 г. —860 млн. руб., а ў 1928 г. (па пляну)—1.051. млн. руб.; па прыватнаму на 1-Х-24 г.—20.990 млн. руб. [illegible]

[illegible] у народную гаспадарку.

Такім чынам, крок за крокам прыватны капітал уступае месца сацыялістычнаму сэктару, другімі словамі, «сацыялізм няўпынна і пераможна ідзе ўперад, ня гледзячы на ўсе перашкоды».

Але, ня гледзячы на тое, што сацыялістычны сэктар усё расьце, а доля варожага—прыватнага сэктару ў народнай гаспадарцы зьмяншаецца (у гандлі ва ўсім абароце ў 1926-27 г. прыватны сэктар складаў 21,5 проц., а ў 1923-24 г. ён складаў 40,8 проц.; па капітальных укладах у асноўныя фонды прыватны капітал у 1923-24 г. складаў 53,6 проц., а ў 1926-27 г. толькі 31,2 проц.)—усё-ж неабходна ва ўсіх мерапрыёмствах яго абмяжоўваць, зьмяншаць, і гэтым у гаспадарчай галіне сацыялістычныя адносіны год за годам павінны выцясьняць капіталістычныя і дакапіталістычныя адносіны.

А гэта магчыма дасягнуць пры наліччы ўсё ўсільваючайся плянавасьці ва ўсёй народнай гаспадарцы, у прыватнасьці ў капітальным будаўніцтве і ажыцьцяўленьні канкрэтна агульных дырэктыў камуністычнай партыі, асабліва па пытаньнях індустрыялізацыі краіны, увядзеньня калектыўных форм у сельскай гаспадарцы, разгортваньня культурнай працы і пашырэньня культурных звычаяў у насельніцтва і мабілізацыя ўсіх сіл і сродкаў пралетарскай дзяржавы СССР.

Рост гаспадаркі БССР.

Па БССР мы маем ня менш посьпехаў, а па некаторых лініях назіраем нават большы тэмп, чым па Саюзу, у прыбатнасьці па сельскай гаспадарцы засеўны клін па Саюзу набліжаецца да 100 проц. у параўнаньні з даваенным, а ў БССР перавышае на 20 проц., прычым ня менш павялічыўся і засеў тэхнічных культур.

Па капітальнаму будаўніцтву прамысловасьці тэмп у гэтым годзе і ў мінулым значна мацнейшы сярэднясаюзнага тэмпу, і гэта зразумела, калі прыняць пад увагу тую адсталасьць нашай прамысловасьці, разбуранасьць гарадзкіх жылфондаў, нізкі ўзровень сельскай гаспадаркі і вялікую аграрную перазаселенасьць.

Уся цяперашняя (у сучасны момант) і ў далейшым асноўная лінія разьвіцьця народнай гаспадаркі фармулюецца так:

а) узмоцненае прамысловае разьвіцьцё ня толькі на базе перапрацоўкі мясцовага сырцу, але і завознага;

б) прычым разьвіцьцё павінна быць забясьпечана ўсімі момантамі рацыяналізацыі і тэхнічных палепшаньняў, для атрыманьня большай прадукцыйнасьці і зьніжэньня сабекошту;

в) падняцьце сельскай гаспадаркі павінна ісьці шляхам усіленьня інтэнсыўных форм у сельскай гаспадарцы—павялічэньня долі тэхнічнага сырцу ў сельска-гаспадарчым балянсе і ўзмацненьне разьвіцьця інтэнсыўнай жывёлагадоўлі з пераходам на калектыўныя формы вядзеньня гаспадаркі;

г) лясная гаспадарка, якая займае вялікае месца ў народна-гаспадарчым балянсе ад экстэнсыўных форм эксплёатацыі, павінна перайці да інтэнсыўных, прычым гэта павінна мець месца ня толькі па вядзеньню лясной гаспадаркі, але і па перапрацоўцы ляснога сырцу (лясная прамысловасьць, хэмічная і г. д.);

д) прычым усё разьвіцьцё народнай гаспадаркі павінна перайсьці ня толькі на новую палепшаную машынную тэхніку, але і на новую энэргетычную базу—электра-энэргію, асабліва ў прамысловасьці з паступовым, але няўпынным паглыбленьнем у сельскую [illegible]

[illegible] БССР павінна [illegible] аграрнай краіны хутчэй перайсці да аграрна-прамысловай і потым прамыслова-аграрнай краіны. А для гэтага маюцца ўсе пэрспэктывы ў наліччы.

У лічбах гэтая лінія партыі і савецкай улады па БССР выяўляецца так: валавая прадукцыя па цэнзавай прамысловасьці (у даваенных рублёх) складала ў 1924-25 г.—35.100 т. р., у 1927-28 г.—72.535 т. р. (па кантрольных лічбах), а ў 1913 г. складала толькі 17.395 тыс. руб.

Лік рабочых буйнай цэнзавай прамысловасьці падняўся з 24.000 у 1924-1925 г. да 47.000 у 1926-27 г.

Таварная маса па прамысловасьці (буйнай цэнзавай) паднялася з 69.700 тыс. руб. (па даваенных цэнах) у 1924-25 г. да 142.200 тыс. рублёў (па кантрольных лічбах) у 1927-28 г.

Валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі (у тым ліку і лясная) у даваенным вылічэньні дала ў 1924-25 г.— 399.416 тыс. руб., а ў 1927-28 г. каля 440.000 тыс. руб.

Унутраная таварная маса сельскай гаспадаркі (без унутрысялянскага звароду) паднялася з 67.000 тыс. руб. у 1924-25 г. да 90.000 тыс. руб. у 1927-28 г.

Па тэхнічных культурах таварная частка (акругленa) павялічылася так: з 3.900 тыс. руб. у 1924-25 г. да 7.500 тыс руб. у 1927-28 г.

Такім чынам, тут мы бачым і колькасны і якасны рост з адначасным ростам рабочае клясы і ўдзельные вагі прамысловасьці ў народнай гаспадарцы (таварная маса прамысловасьці ў агульнай таварнай масе па даваенных цэнах паднялася з 45,8 пр. у 1924-25 г. да 61,8 у 1927-28 г. (па пляну).

Прычым, па вызначаных папярэдніх наметках 5-цігадовага пляну, к канцу 1931-32 году валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі павінна падняцца яшчэ на 25 проц. у параўнаньні з 1926-27 г.—таварная частка на 50 пр.; валавая прадукцыя тэхнічных культур на 32 проц., а доля валавой прадукцыі прамысловасьці ў народнай гаспадарцы да 26—27 проц. замест 18 пр. у 1926-27 г.

Усё гэта магчыма было дасягнуць з бо- [illegible] палітыкай капітальных укладаў [illegible] у народную гаспадарку. [illegible] руб., у сельскую гаспадарку каля 13 міл. руб., а на электрыфікацыю больш як 5 міл. руб.

Такім чынам, з году ў год узрастаюць капітальныя ўклады як у прамысловасьць, так і ў сельскую гаспадарку і ад правільнага прымяненьне іх можна чакаць і большага і хутчэйшага эфэкту, а гэта могуць даць тыя гаспадарчыя апараты, якія прызначаны для плянаваньня, рэгуляваньня і ажыцьцяўленьня апэрацыйным парадкам гэтай грандыёзнай працы, дзе згрупаваны належная навуковая, інжынэрна-тэхнічная, агранамічная і арганізацыйная сіла. Ад іх энэргіі і ўменьня шмат што залежыць пры ажыцьцяўленьні плянаў будаўніцтва.

Ітогавыя даныя па стварэньню **энэргэтычнай базы** ў БССР мы маем наступныя: магутнасьць усіх працуючых электрастанцый складала ў 1926-27 г. каля 9.730 [illegible] шую чаргу энэргіі 22 тыс. квт. у 1929-30 г. і ў другую чаргу 33 тыс. квт.

Па **сельскай электрыфікацыі** амаль нічога сур'ёзнага намі ня зроблена, калі ня лічыць гэтага году, калі ў першы раз па пляну вызначана страціць 462 т. р. (у гэтым годзе 300 тыс. руб.) на 14 станцый сельскага значэньня. Гэты беглы агляд вызначае наступныя задачы:

1) Яшчэ больш фарсіраваць разьвіцьцё электрастанцый і патаніць энэргію, 2) фарсіраваць скапчэньне Асінаўскае ст. і вызначыць новае будаўніцтва ў другім раёне, 3) своечасова падрыхтавацца да прыёмкі электраэнэргіі ад Асінаўскай ст. 4) сельскую электрыфікацыю сьмялей праводзіць у быт вёскі, саўгасаў і камун; тут вялікая задача ляжыць на савецкіх аграномах і наогул сельскіх спэцыялістых у падняцьці актыўнасьці і стварэньні грамадзкае ўвагі нашай, усё яшчэ глухой, вёскі.

Капітальныя ўклады ў прамысловасьць, урэшце, далі магчымасьць прыступіць, скончыць і вызначыць шэраг буйных мерапрыёмстваў: пабудова скуранога заводу «Бальшавік», мэталюргічнага заводу «Энэргія», сярніковай фабрыкі „Днепр", сярніковай фабрыкі «Чырвоная Бярэзіна», 2 цагельных заводаў (Менск, Барысаў), дзеравапрацоўваючага камбінату (Бабруйск), крахмальнага заводу—(Талачыно), фанэрнай фабрыкі ў Віцебску, хлебнага заводу ў Менску, 2 швэйных фабрык, жалацінага заводу, фасфарытнага заводу, 3 галянтарэйных фабрык (Ворша—Менск), льнопрадзільнага камбінату (праэкт) у Воршы, цэмантнага заводу ў Бабруйску, абутковай фабрыкі ў Менску, фабрыкі мастаўя ў Магілеве, трыкатажнай фабрыкі ў Віцебску, касьцямольнага заводу, заводу вырабу дэталяй у Бабруйску, заводу сельска-гаспадарчых машын у Гомелі, заводу штучнага шоўку ў Магілеве, бэконнай фабрыкі ў Воршы, маслабойнага заводу ў Віцебску і г. д.,—ідзе цэлы шэраг дробных заводзікаў мясцовага значэньня, у зьвязку з разьвіцьцём сельскай гаспадаркі і гарадзкога будаўніцтва, праўда некаторыя з іх у праэкце, знаходзяцца ў стадыі абмеркаваньня, але ня гледзячы на **ўсё гэта, яна гаворыць за ініцыятыўнасьць у прамысловым разьвіцьці і стварае магчымасьць большаму кадру працаўнікоў—арганізатарам, гаспадарнікам атрымаць поўнае прымяненьне сваіх ведаў і здольнасьцяй, як і рабочая кляса і шырокае сялянства можа яскрава ўяўляць, якія маюцца пэрспэктывы для разьвіцьця прамысловасьці і сельскай гаспадаркі.**

Нашы недахопы і іх прычыны.

Але пасьля гэтага прыемнага малюнку [illegible]

[illegible] даецца малы тэрмін для абаснаваньня заявы («Бярэзіна» і інш.), найбольшы лік дэфэктаў па даных абсьледваньня залежыць ад падрыхтоўчай стадыі—праэктаваньня, г. зн. кепска падрыхтоўваліся (Бабруйскі камбінат і інш.), моцна адбіваюцца на працы частыя зьмены ў плянах («Бальшавік»—Бабруйскі камбінат) і адсутнасьць падрабязных плянаў дасьледвацельных прац (маслабойны завод, Бабруйскі камбінат, Асінастрой), часта мяркуемы кошт бярэцца выпадкова—павярхоўна, прычым многія працы пачыналіся да зацьвярджэньня праэкту („Бярэзіна»), дарагавізна будаўнічых работ усё яшчэ ня зьнішчана, а таксама мае месца доўгае праходжаньне, разгляд і зацьверджаньне плянаў, не заўсёды ўважлівыя адносіны спэцыялістых, якія складаюць пляны і абасноўваюць іх эканамічна, цяжка таксама адбіваецца на рабоце несваечасовае фінансаваньне і атрыманьне адпаведнага абсталяваньня і непадрыхтаванасьці ў тэхнічных адносінах шэрагу працаўнікоў ці адсутнасьці неабходных спэцыялістых, асабліва па сельска-гаспадарчай лініі.

Калі цяпер усё падагульніць, то станоўчая частка усё-ткі перацягне адмоўныя моманты ў справе капітальнага будаўніцтва. Але гэта нікольні ня можа нас заспакоіць, бо недахопаў маецца яшчэ надта многа,—неабходна іх бязьлітасна выяўляць і адхіляць у што-б то ні стала, для гэтага неабходна паставіць пытаньне так, што мы павінны ўсе недахопы давесьці да мінімуму; у плян будаўніцтва ўключыць толькі такія працы, якія маюць і тэхнічнае і эканамічнае абаснаваньне; устанавіць цьвёрдую чарговасьць будовы і па цьвёрдых забясьпечаных фінансах; дабіцца патаненьня будаўнічага апарату ў што-б то ні стала; больш скарыстаць вопыт замежнай будаўнічай тэхнікі; устанавіць асабовую адказнасьць за ажыцьцяўленьне будаўнічых работ, удасканаліць і спрасьціць разгляд саміх будаўнічых работ, не паслабляючы гэтым абаснаванасьць як тэхнічную, так і эканамічную; і, урэшце, дакладнае ўстанаўленьне правіла па разьмеркаваньню работы сярод інжынэрных і тэхнічных работнікаў на заводах.

Па **лініі рацыяналізацыі** прамысловасьці **і зьніжэньня сабекошту** прамысловай прадукцыі, якія шчыльна сьвязаны паміж сабою, мы маем шэраг ноўшастваў, уведзеных на нашых заводах; пастаўлены новыя машыны, палепшаны старыя; палепшана якасьць прадукцыі; павялічан выхад ад поўфабрыкатаў; маем пераходы на машынную працу, а таксама выпаўнен шэраг прац па самай арганізацыі працы; павышаецца прадукцыйнасьць працы, ужываецца мэханізацыя транспортэру і кронвееру і гэтак далей.

Але ня гледзячы на ўсю праведзеную працу, мы далёка яшчэ ад таго, што вызначана па плянах.

Замест неабходнага нам зьніжэньня сабекошту прадукцыі мы, наадварот, маем (у мінулым годзе) па шэрагу галоўнейшых галін рост сабекошту, у прыватнасьці: па папяроваму трэсту па 12 проц., Лесбелу на 10 проц., сярніковаму трэсту на 4 проц., Шклотрэсту на 9 проц.

У гэтым годзе запраэктавана зьніжэньне сабекошту на 5-6 проц., але пакуль што кан'юнктурныя паказальнікі ВСНГБ гавораць, што назіраецца толькі па шкляной прамысловасьці ў 1-м квартале зьніжэньне ад 8-30 процантаў, па папяровай ад 6-12 проц. і па скураной 5-6 проц.

На дапамогу гаспадарцы--навука.

Навукова-дасьледчая праца і ўстанаўленьне сырцовай пэрспэктывы для існуючых, уноў будуючыхся і праэктыруемых капітальных работ зьяўляецца цяпер аднэй з галоўнейшых прац.

Навукова-дасьледчыя працы групуюцца ў некалькіх навуковых арганізацыях: Інстытут імя Леніна (па сельскай гаспадарцы і лесаводзтву), Інбелкульт, Сельска-Гаспадарчая Акадэмія і інш. менш значныя, а па ВСНГБ у Навукова-Дасьледчым Аддзеле, дзякуючы якому мы ўжо на практыцы зможам скарыстаць шэраг дасьледчых прац навукова-дасьледчых арганізацый і будаваць па іх цяпер свае будаўнічыя пляны (фасфарытны, цэмэнтны і інш. заводы).

Мы зараз значна слабей зможам пасоўвацца ўперад у нашым будаўніцтве, калі ня будзе ў нас належных эканамічных і навукова-дасьледчых абаснаваньняў нашых плянаў, асабліва па частцы скарыстаньня нашых мінэральных багацьцяў. Гэта часткова датычыць ня толькі новых, але і тых, якія ўжо існуюць ці будуюцца. І ня гледзячы на тое, што гэтыя арганізацыі працуюць досыць актыўна, усё такі праца іх пакуль што мала чаго дала практычнага.

Прыходзіцца яшчэ і яшчэ раз сказаць, што трэба зьвярнуць увагу і на навуковыя кабінэтныя працы, але асабліва на тыя навуковыя працы, якія сёньня ці заўтра ўжо могуць даць рэальныя рэгулятары нашай народнай гаспадарцы—такі курс павінен быць абавязкова вызначан. Вось пытаньні дню актуальныя і неадкладныя. Нашы навуковыя арганізацыі гэтым заняліся, але трэба толькі паскорыць тэмп працы, бо час не чакае.

Мы маем па СССР і БССР багатыя патэнцыяльныя энэргэтычныя рэсурсы, і як быццам стаім на першым месцы сярод усіх краін Эўропы і на чацьвертым сярод краін сьвету, але што датычыцца фактычнага скарыстаньня энэргіі, то з гэтага боку СССР усё яшчэ ста- [illegible]

[illegible] павінны сказаць навуковым арганізацыям неацанімую паслугу.

Над усімі нашымі гаспадарчымі плянамі павінна высока стаяць **плянавасьць** ва ўсёй нашай працы, прычым плян павінен быць ня толькі гадавы, але і пэрспэктыўны (пяцігодні, гэнплян), які адбівае ня толькі ўсіленьне накапленьня ў народнай гаспадарцы, але і ажыцьцяўляе пэрспэктывы сацыялістычнага будаўніцтва.

Мы ведаем, што мы маем ад нашай плянавай будаўнічай гарачкі і цэлы шэраг недахопаў, але гэта нязьбежна, бо кожны-б вінаваціў урэшце:

... Гаспадарніка - індустрыялістага, які-б не адстайваў павялічэньня мэталаў і вырабу машын—арудзьдзяў вытворчасьці.

... Сельска-гаспадарніка, які не націскаў-бы на заняпалую сельска-гаспадарчую тэхніку і не патрабаваў-бы прыняцьця тэрміновых мер па падняцьцю вясковай беднаты.

... Хэміка, калі-б ён не папулярызаваў сучаснай магчымасьці хэміі і прымяненьня яе ў прамысловасьці і сельскай гаспадарцы.

... Транспартніка за блізарукасьць, калі-б ён не патрабаваў больш увагі ня толькі да асноўных чыгуначных дарог, але і другарадных, аж да вясковых дарог.

... Працаўніка асьветы, які павінен ня толькі настайваць на павялічаным тэмпе адукацыі насельніцтва; тое самае і з такім-жа посьпехам можна сказаць і па ахове здароўя, па лячэньню насельніцтва, ці

... прафсаюзніка па частцы завострaньня жыльлёвага пытаньня, дэфэктах аховы працы, беспрацоўя і г. д.

Другімі словамі, усе маюць права патрабаваць, і гэта неабходна ў нашай працы, калі мы працуем кожны ў сваім сэктары. **А выхад можа быць толькі адзін: гэта ў устанаўленьні правільнай прапорцыі дзейнічаючых на гаспадарчым пляне сіл і захаваньне строгай чарговасьці ў здавальненьні прад'яўленых гра- [illegible]**

[illegible] шых плянах як пяцігодніх так і гэнэральных.

Дзякуючы чаму, па дырэктывах ХУ зьезду УсеКП(б) і павінен быць складзены пяцігодні плян разьвіцьця народнай гаспадаркі і павінна быць строга разьмяжована чарговасьць і задаволены законна выстаўленыя патрабаваньні,—іншага выхаду быць ня можа, калі мы сапраўды хочам будаваць сацыялізм.

Аднэй з дырэктыў, між іншым, зьяўляецца прамы заклік і **ўцягненьне ўсяе савецкае грамадзкасьці да працы пэрспэкцыйнага плянаваньня** і перш за ўсё навукова-тэхвічных сіл. А гэта неабходна і таму, што наша краіна пакуль што яшчэ вельмі бедная, асабліва інжынэрна-тэхнічнымі сіламі...

Прыкладам, калі ў Эўропе тэхнічны пэрсанал складае 10—15 проц. у адносінах да рабочых, а ў Швэцыі нават у вытворчасьці турбін да 50 проц., г. зн. на 2 рабочых адзін тэхнічны інжынэр,—то ў нас у СССР ня больш 2 проц., а ў БССР каля 1,3 проц.

Мы часта гаворым, што ў нас аграрная перазаселенасьць (гэта правільна), а адсюль беспрацоўе і малазямельле, але ёсьць і такія «злые языки», якія гавораць, што ў нас маецца не малазямельле, а малаўменьне (гэта таксама правільна), г. зн., другімі словамі, мы мала, навуковым і тэхнічным шляхам, пакуль што яшчэ ўнядрыліся ў нашае малазямельле і г. д., ня гледзячы на тое, што ў нас хутка падымаецца навуковая сіла краіны:—агульны лік навуковых працаўнікоў па СССР налічваецца цяпер каля 20 тыс., а колькасьць навуковых устаноў да 2500, друкаваньне прац вучоных даходзяць да 150 тыс. старонак у дзень.

Але гэта ўсё яшчэ далёка недастаткова, яшчэ сьмялей павінна запрацаваць навука і тэхніка, бо нашае сацыялістычнае будаўніцтва павінна ў самы кароткі гістарычны тэрмін [illegible]

Бліжэйшыя задачы.

Адсюль і выплывае шэраг актуальных задач (з дырэктыў пленуму УсеКП(б):

Ажыцьцявіць меры па забесьпячэньню ўмоў для найбольш пладатворнага разьвіцьця і навукова-тэхнічнай думкі, асабліва шляхам пастаноўкі шырокага асьвятленьня навукова-тэхнічных пытаньняў у адпаведнай прэсе (спэцыяльнай і інш.), адчыненага абгаварэньня іх як у спэцыяльных арганізацыях вучоных і тэхнікаў, так і на зьездах, нарадах і шырокіх грамадзкіх сходах, арганізацыі для гэтага спэцыяльных дыспутаў і г. д.

Даручаецца прафсаюзам шырока разгарнуць працу сярод нашых спэцыялістых (інжынэраў і тэхнікаў). Прафсаюзы павінны дабіцца стварэньня спрыяючых умоў для падняцьця тэхнічнай кваліфікацыі спэцыялістых, уцягненьня іх у працу вытворчых нарад, перамагчы застаўшуюся да гэтага часу каставую замкнутасьць і вузка карпарацыйныя настроі сярод спэцыялістых, а таксама ўзмацненьня сярод іх вытворчай і прафсаюзнай дысцыпліны, захоўваючы ў той-жа час чулыя адносіны да справы задавальненьня матар'яльных, бытавых і культурных патрэб спэцыялістых.

Арганізаваць сыстэматычнае ўцягненьне замежных спэцыялістых для працы на нашых прадпрыёмствах, а таксама прыцягненьне замежнай тэхнічнай дапамогі па асобных заданьнях, з устанаўленьнем правільнага кіраваньня імі і належных форм кантролю.

Пашырыць і палепшыць справу сыстэматычнага камандыраваньня нашых спэцыялістых за межы для вывучэньня дасягненьняў навейшай тэхнікі, асабліва пашыраючы пры гэтым пасылку за межы маладых, больш выдатных спэцыялістых і студэнтаў тэхнічных ВУЗ'аў.

Забясьпечыць рашаючы ўплыў ВСНГ разам з прафсаюзамі (пры кіраваньні партыі) у справе набору і разьмеркаваньня студэнтаў тэхнічных ВУЗ'аў і тэхнікумаў і кантроль ВСНГ у справе пастаноўкі навучаньня ў іх. Пры прыёме і асабліва пры праходжаньні курсу забясьпечыць пераважнасьць рабочых.

Узмацвіць і пашырыць Прамакадэмію пры ВСНГ СССР, а таксама пашырыць курсы чырвоных дырэктароў.

Запрапанаваць ВСНГ пашырыць і ўмацаваць сетку каротка-тэрміновых курсаў па падрыхтоўцы і перападрыхтоўцы кадраў ніжэйшых і сярэдніх зьвеньняў гаспадарчага кіраўніцтва (дзесятнікаў, майстраў, тэхнікаў і г. д.) з рабочых вылучэнцаў.

Ва ўсёй справе стварэньня новых кадраў чырвоных спэцыялістых, усіленьня кваліфікацыі рабочых вылучэнцаў і г. д., забясьпечыць максымальна шырокі і актыўны ўдзел прафэсыянальных арганізацый.

Тут, у гэтых дырэктывах, дасканальна фармулявана тое, што неабходна зрабіць, каб усё болей і болей замацоўваць фронт навукова-тэхнічных і сацыяльных сіл вакол ажыцьцяўленьня сацыялістычных задач: там і спэцыялісты—стары і дапамога яму, там і новы—і яму дапамога і ўвага, там і стварэньне яшчэ новых сіл, там і прыцягненьне і скарыстаньне замежных спэцыялістых, там і грамадзкая ўвага вакол працы спэцыялістых і забесьпячэньне ўсеагульнай увагі.

Але там не забыта і патрабаваньне, што **«неабходна пры гэтым дабівацца, каб асноўная маса інжынэраў, тэхнікаў, аграномаў і г. д. стала сапраўды актыўным і сапраўдным памоцнікам сацыялістычнага будаўніцтва».**

Мы ведаем, што ёсьць яшчэ **сярод сумленных працуючых кваліфікаваных спэцыялістых наліччa сярод іх такіх настрояў і забабонаў, якія ўсе яшчэ зьяўляюцца перажыткамі буржуазнага строю**, гэта не павінна перашкаджаць уцягненьню іх у вытворча-тэхнічную працу, **калі яны сумленна працуюць.**

У апошні час мы маем шэраг недаўменьняў нашых спэцыялістых нават гаспадарнікаў адносна **тэй крытыкі**, якую праводзіць наш друк па тых лёзунгах, якія пастаўлены партыяй **па частцы крытыкі і самакрытыкі** і шырэйшага ўцягненьня мас у справу кантролю над будаўніцтвам, і вытворчымі працэсамі на заводзе фабрыцы ці вэтэрынарным пункце.

Гэта зусім ня нова—яно зьяўляецца праграмным патрабаваньнем камуністычнай партыі. Яно толькі атрымоўвае новы штуршок, дзякуючы тым прашчотам і недахопам у нашым будаўніцтве і тэй актыўнасьці, якая праяўляецца рабочай клясай ў будаўніцтве.

А тое, што мы маем, недахопы і прашчоты і нават здрадніцтвы,—гэта ўжо знаюць усе, і довадаў непатрабуецца.

А асабліва яскрава дае сябе знаць і патрабуе ўвагі гэта з шэрагу выходзячая справа—**справа шахцінскай эканамічнай контр-рэвалюцыі**, якая зьяўлялася ня толькі справай унутранай, але і міжнароднай, дзе прымаў удзел шэраг эўрапэйскіх краін і фінансавалі арганізацыю шахцінскіх «дзельцоў», якія зараз сядзяць і абвінавачваюцца [illegible] васьці Данбасу—Донвугалю і зрыве працы цэнтральных органаў, кіраўшых каменна - вугальнай прамысловасьцю.

Сэнс аб палітычным характары справы ўсім зразумелы, бо абвініцельны акт вельмі падрабязна ўсё гэта выкладае.

Але важна падкрэсьліць толькі адно, што ўсю гэту справу раскрыла **ДПУ пры самым актыўным удзеле саміх шахцёраў** (шкода толькі, што з некаторым спазьненьнем).

Зараз, калі мы ўступаем у пэрыяд углыбленай працы, калі тэмп працы павінен яшчэ ўсіліцца, тады эфэктыўнасьць павінна падняцца большая,—мы павінны поўнасьцю разгарнуць нашу энэргію і падтрымліваць тое імкненьне, якое актыўна праяўляе рабочая кляса ў справе адхіленьня гэтых недахопаў і прашчотаў.

Для гэтага неабходна дабіцца сыстэматычнай працы вытворчых нарад у цэхах, прадпрыёмствах, асабліва ў адносінах практыкі правядзеньня рацыяналізатарскіх мерапрыёмстваў у капітальных работах на прадпрыёмстве.

Ствараць усямерна кантрольныя камісіі з рабочых, з удзелам у іх тэхнічнага пэрсаналу.

Усіліць працу і аказваць спрыяньне вылучэнцам з рабочых; нашы аграномы, каморнікі часьцей павінны мець бяседы-гутаркі з сялянскай беднатою з серадняками і ставіць даклады на сельсаветах аб сваёй працы.

Часьцей ставіць даклады на рабочых сходах аб нашых плянах, не пасьля, а раней, і больш уважліва адносіцца да заўваг і паправак рабочых.

Камуністычная партыя гаворыць, на апошнім пленуме УсеКП(б), што **барацьба са спэцаедзтвам** (з чыйго б боку яна ня была) **павінна і ў далейшым весьціся з ўсёю пасьлядоўнасьцю і цьвёрдасьцю.** Але гэта ні ў якім выпадку не дае права мець месца такім выпадкам, як напрыклад на **Добрушы**,—мясцком прасіў аднаго адказнага інжынэра зрабіць даклад на агульна-заводзкім пасяджэньні мясцкому, і, як гэтага трэба было чакаць, зрабіць даклад ён згадзіўся, але... выставіў шэраг патрабаваньняў: даклад заслухаць **без** падачы пытаньняў і **бяз** спрэчак...

Гэта значыць, самае галоўнае гэтым інжынэрам было адкінута і, вядома, даклад не адбыўся.

Якія могуць быць, у такім выпадку, адносіны рабочых да гэтага спэцыялістага? (Судзеце самі!).

Крытыка і самакрытыка, г. зн. выяўленьне нашых памылак, намеціць шлях да зьнішчэньня, ні ў якім выпадку не павінна нікога пакрыўдзіць ці зьняважыць.

Мы павінны сваю працу правяраць ня толькі тэхнічна і навукова, але і праз шырокія масы рабочых і сялян —ад гэтых мільёнаў вачэй не схаваецца ні адзін недахоп.

Такім чынам, мы правяраем нашы пляны ня толькі самі, а і праз шырокія масы, і ў першую чаргу рабочых.

Мы выяўляем ініцыятыўнасьць і рэвалюцыйную сьмеласьць і ўцягваем у гэту працу саміх рабочых, саміх сялян і ўсю савецкую грамадзкасьць.

Мы ажыцьцяўляем пляны сацыялістычнага будаўніцтва ня толькі як адзінкі, а як калектыў, якім кіруе камуністычная партыя.

І калі я ў пачатку казаў аб паласе сацыялістычнай рэканструкцыі, і што яна пасьпяхова можа быць ажыцьцёўлена правільным гаспадарчым ростам і гаспадарчым рухам у краіне, то ў заключэньне я павінен дадаць, што гэта была-б характарыстыка няпоўная, калі-б аднача сна не адбываліся і сацыяльна-культурныя зрухі, а гэта практычна трэба зразумець так, што мы павінны навучыць насельніцтва культурным навыкам у рабоце, але, каб дасягнуць гэтага, трэба зрабіць цэлую культурную рэвалюцыю.

Перш за ўсё нас ужо цяпер ня можа задаволіць той процант дзяцей, які навучаецца ў нашых школах, у спэцыяльных і вышэйшых, фабзавучах, прафшколах, школах сялянскай моладзі, рабочых унівэрсытэтах і г. д. **Мы стаім зараз перад масавай падрыхтоўкай новых культурных тэхнічных сіл, пры гэтым трэба памятаць, што дзейнічаючая армія працы на нашых заводах і фабрыках будзе ўсё болей і болей кваліфікавацца і набываць культурныя навыкі ў працы.**

Вось грандыёзная задача культурнай рэвалюцыі, дзе мы павінны ўсе, кожны, як дысцыплінаваныя салдаты сацыялістычнага будаўніцтва, заняць сваё месца.

Не павінна і ня можа быць хістаючыхся, ні сумняваючыхся, а мабілізацыяй усіх сіл тэхнічных і навуковых і зблíжэньнем навукова-тэхнічных кадраў з найбольш кваліфікаванымі і вопытнымі кадрамі рабочае клясы стаць адзіным фронтам для адзінай мэты, для перамогі цяжкасьці—усе гуртом, прыпамінаючы пры гэтым ска- [illegible]

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

Усім гарадзкім саветам БССР.

КОПІЯ АКРУГОВЫМ І РАЙЁННЫМ ВЫКАНАЎЧЫМ КАМІТЭТАМ.

Аб мерах да ўзмацненьня і палепшаньня работы гарадзкіх саветаў.

Пасьпяховае разьвіцьцё гаспадарчага і культурнага будаўніцтва краіны магчыма толькі пры бязупынным росьце актыўнага ўдзелу ў ім працоўных мас і ў першую чаргу іх авангарда—рабочае клясы, яднаемас гарадзкімі саветамі. З гэтае прычыны ў сучасны момант набывае асабліва важнае значэньне пытаньне аб палепшаньні і ўзмацненьні дзейнасьці мясцовых саветаў і, раней за ўсё, гарадзкіх саветаў.

Для пасьпяховага вырашэньня гарадзкімі саветамі задач, якія перад імі стаяць, Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту ПРАПАНУЕ ўсім гарадзкім саветам наступнае:

1. У мэтах максымальнага залучэньня савецкага актыву і рабочых мас у работу пленумаў і сэкцый гарадзкіх саветаў склікаць пасяджэньні пленумаў і сэкцый з такім разьлікам, каб утварыць найбольш спрыяючыя магчымасьці наведваньня іх рабочымі і іншымі працоўнымі. Больш уважліва падрыхтоўваць павестку дня пленумаў і не пазьней, як за тыдзень абвяшчаць яе дэпутатам, паведамляючы іх аб сутнасьці пытаньняў павесткі. Больш часта практыкаваць правядзеньне пленумаў на прадпрыёмствах. Найбольш важныя пытаньні, якія належаць для вырашэньня гарадзкіх саветаў, праводзіць праз папярэдняе абмеркаваньне агульных сходаў выбаршчыкаў.

2. У мэтах ажыўленьня работы сэкцый практыкаваць прымацаваньне да іх для сталай кіруючай работы членаў Прэзыдыумаў гарадзкіх саветаў. Забясьпечыць сталае тэхнічнае абслугоўваньне сэкцый. Сыстэматычна залучаць для работы ў сэкцыях і пленумах актыўных рабочых, чырвонаармейцаў і наогул працоўных выбаршчыкаў—нячленаў гарадзкіх саветаў. Залучыць для ўдзелу ў рабоце сэкцый людзей са спэцыяльнымі ведамі. Устанавіць як правіла, што ў сэкцыях і камісіях павінны абавязкова абмяркоўвацца ўсе пытаньні, якія належаць вырашэньню пленума, прычым сэкцыі і камісіі павінны выступаць на пленумах з дакладамі і садакладамі па разгледжаных імі пытаньнях. Пэрыядычна заслухоўваць справаздачы сэкцый. Не дапускаць ні ў якім разе, каб падрыхтаванае ў сэкцыях пытаньне засталося не разгледжаным Прэзыдыумам.

3. Увесьці ў абсьледвацельскую работу сэкцый і камісій плянавасьць і падняць якасьць гэтае работы з тым, каб карысныя вынікі яе максымальна садзейнічалі палепшаньню дзяржаўнага апарату і абслугоўваньня ім працоўных мас гораду. Для гэтага Прэзыдыумы Гарадзкіх Саветаў павінны ўзмацніць кіраўніцтва работай па абсьледваньні сэкцыямі і камісіямі ўстаноў і прадпрыёмстваў і зьвярнуць асаблівую ўвагу на зьнішчэньне выяўленых абсьледваньнямі недахопаў і на ажыцьцяўленьне мер, намечаных сэкцыямі ў інтарэсах разьвіцьця і палепшаньня гарадзкой гаспадаркі і ўстаноў.

4. Узмацніць сталую сувязь паміж выбаршчыкамі і дэпутатамі шляхам удзелу апошніх у штодзенным жыцьці сваіх прадпрыёмстваў і выбарных вучасткаў (агульныя сходы, нарады, камісіі, прафэсыянальныя і грамадзкія арганізацыі і г. д.), збору прапаноў, розных запатрабаваньняў і заяў выбаршчыкаў і ўнясеньня іх на абгаварэньне сэкцый і прэзыдыумаў гарадзкіх саветаў з асабістым удзелам асоб, якія ўнесьлі прапановы, у вырашэньні гэтых пытаньняў.

Палепшыць сувязь дэпутата з выбаршчыкамі, шляхам абавязковай паквартальнай справаздачнасьці перад выбаршчыкамі. Па найбольш важных для працоўных мас пытаньнях, разгледжаных саветамі, практыкаваць нечарговыя справаздачныя даклады дэпутатаў. Кожны дэпутат павінен, апроч удзелу ў пасяджэньнях пленуму, мець вызначаную дзелавую нагрузку ў сэкцыях і камісіях. Прэзыдыум гарадзкога савету павінен уважліва сачыць за правільным разьмеркаваньнем практычнай работы ўнутры сэкцый. У інтарэсах агульнага павышэньня працаздольнасьці гарадзкіх саветаў дапамагаюць разьвіцьцю адкліканьняў выбаршчыкамі тых дэпутатаў, якія не выпаўняюць іх наказаў і наогул ухіляюцца ад работы ў савеце.

5. Зьвярнуць выключную ўвагу на выпаўненьне наказаў выбаршчыкаў і дадаткаў да іх. Ужыць усе крокі для таго, каб усе дадаткі да наказу былі абгавораны на сэкцыях, прэзыдыумах і пленумах з пункту гледжаньня фактычнага іх ажыцьцяўленьня. У выпадку немагчымасьці выкананьня тых ці іншых пунктаў наказаў або дадаткаў да іх—неабходна аб гэтым сваечасова паведамляць выбаршчыкаў. Гарадзкі савет ва ўсіх сваіх справаздачах і кожны дэпутат на сходах выбаршчыкаў павінны рэгулярна дакладваць апошнім аб тым, што імі зроблена ў галіне выпаўненьня наказаў.

6. Даручыць Менскаму, Віцебскаму і Гомельскаму Гарадзкім Саветам найбольш важныя пытаньні як бюджэт, справаздачныя даклады акруговых выканаўчых камітэтаў, зацьверджаньне пляну працы пленумаў гарсаветаў, пытаньні становішча камунальнай гаспадаркі і д. п. разглядаць на сэсіях пленумаў гарадзкіх саветаў, якія склікаць на некалькі дзён.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**
Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч.**

17 мая 1928 г.
г. Менск.

Всем городским советам БССР.

КОПИЯ ОКРУЖНЫМ И РАЙОННЫМ ИСПОЛНИТЕЛ. КОМИТЕТАМ.

О мерах к усилению и улучшению работы город. советов.

Успешное развитие хозяйственного и культурного строительства страны возможно только при беспрерывном росте активного участия в нем трудящихся масс и в первую очередь их авангарда—рабочего класса, объединяемого городскими советами. В виду этого в настоящий момент приобретает особенно важное значение вопрос об улучшении и усилении деятельности местных советов и, прежде всего, городских советов.

Для успешного разрешения городскими советами задач, стоящих перед ними, Президиум Центрального Исполнительного Комитета предлагает всем городским советам следующее:

1. В целях максимального вовлечения трудящихся масс в работу пленумов и секций городских советов созывать заседания пленумов и секций с таким расчетом, чтобы создать наиболее благоприятные возможности посещения их рабочими и другими трудящимися. Более внимательно подготовлять повестку дня пленумов и не позднее, как за неделю объявлять ее депутатам, извещая их о сущности вопросов повестки. Более часто практиковать проведение пленумов на предприятиях. Наиболее важные вопросы, подлежащие разрешению городских советов, проводить через предварительное обсуждение общих собраний избирателей.

2. В целях оживления работы секций практиковать прикрепление к ним для постоянной руководящей работы членов Президиумов городских советов. Обеспечить постоянное техническое обслуживание секций. Систематически вовлекать для работы в секциях и пленумах активных рабочих, красноармейцев и вообще трудящихся избирателей—нечленов городских советов. Привлечь для участия в работе секций людей со специальными знаниями. Установить как правило, что в секциях и комиссиях должны обязательно обсуждаться все вопросы, подлежащие разрешению пленума, причем секции и комиссии должны выступать на пленумах с докладами и содокладами по рассматриваемым вопросам. Периодически заслушивать отчеты секций. Не допускать ни в коем случае, чтобы подготовленный в секциях вопрос остался нерассмотренным Президиумом.

3. Ввести в обследовательскую работу секций и комиссий плановость и повысить качество этой работы с тем, чтобы полезные результаты ее максимально содействовали улучшению государственного аппарата и обслуживанию им трудящихся масс города. Для этого президиумы городских советов должны усилить руководство работой по обследованию секциями и комиссиями учреждений и предприятий и обратить особое внимание на уничтожение выявленных обследованием недостатков и на осуществление мероприятий, намеченных секциями в интересах развития и улучшения городского хозяйства и учреждений.

4. Усилить постоянную связь между избирателями и депутатами, путем участия последних в повседневной жизни своих предприятий и избирательных участков (общие собрания, совещания, комиссии, профессиональные и общественные организации и т. д.), собрания предложений, разных требований и заявлений избирателей и внесения их на обсуждение секций и президиумов городских советов с личным участием лиц, внесших предложения, в разрешении этих вопросов.

Усилить связь депутата с избирателями, путем обязательной поквартальной отчетности перед избирателями. По наиболее важным для трудящихся масс вопросам, рассмотренным советами, практиковать внеочередные отчетные доклады депутатов. Каждый депутат должен, кроме участия в заседаниях пленума, иметь определенную деловую нагрузку в секциях и комиссиях. Президиум городского совета должен внимательно следить за правильным распределением практической работы внутри секций. В интересах общего повышения работоспособности городских советов, содействовать развитию практики отзыва избирателями тех депутатов, которые не выполняют их наказов и вообще уклоняются от работы в совете.

5. Обратить исключительное внимание на выполнение наказов избирателей и дополнений к ним. Принять все меры к тому, чтобы все дополнения к наказам были обсуждены на секциях, президиумах и пленумах с точки зрения фактического их осуществления. В случае невозможности выполнения тех или других пунктов наказов или дополнений к ним—необходимо об этом своевременно известить избирателей. Городской совет во всех своих отчетах и каждый депутат на собраниях избирателей должны регулярно докладывать последним о том, что ими сделано в области выполнения наказов.

6. Поручить Минскому, Витебскому и Гомельскому городским советам наиболее важные вопросы как бюджет, отчетные доклады окружных исполнительных комитетов, утверждение плана работ пленумов городских советов, вопросы положения коммунального хозяйства и т. п. рассматривать на сессиях пленумов городских советов, которые созывать на несколько дней.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**
Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич.**

17 мая 1928 г.
гор. Минск.

СЁНЬНЯ АДЧЫНЕНЬНЕ ЛЯГЕРАЎ.

У баявыя шэрагі сталі тысячы маладых пераменьнікаў.

Трохмесячныя зборы павінны даць падрыхтаваных байцоў—абаронцаў савецкай краіны.

У лягеры!

«Лягер—горад палатняны»—сьпяваюць чырвонаармейцы. Гэта горад са сваімі парадкамі, са сваімі культурнымі ўстановамі, дажа са сваёй сталовай, крамай і ларкамі,—раскінуўся, цераз усё поле, ад аднаго края лесу да другога.

Асноўнае, што адрозьнівае яго ад звычайнага гораду тое, што тут усё жыцьцё ідзе па строгаму пляну.

Калі ўставаць—дык усім разам, чай піць таксама разам,—вось чым адрозьніваецца „горад палатняны“ ад каменнага гораду.

У хвойніку з доўгімі прысадамі маладых бярозак, насаджаных 3 гады таму назад, з вузкімі але доўгімі вуліцамі,—лягер мае вельмі пекны выгляд.

У гэтым годзе лягер ужо пабудаван. А ў нядзелю 27 мая—яго афіцыйнае адчыненьне.

Байцы Беларускае дывізіі чакаюць да сябе гасьцей і рыхтуюцца да іх сустрэчы.

Ад раніцы і да таго часу, калі сыгнал забараняе быць на паветры, чырвонаармейцы канчаюць пабудову свайго летняга гораду.

Кожнаму хочацца, каб усё зрабіць, як мага лепей, бо 27 мая трэба ісьці на экзамен.

А экзамен прымаць прыдуць працоўныя гораду Менску, бо яны таксама дапамагалі ў абсталяваньні лягераў, і маюць права каб экзамэн быў вытрыман на „добра“.

Зайдзіце ў ленінскія палаткі—вы ўбачыце на століках графін з вадою, розныя гульні, а на ленінскіх палянках: кракет і г. д. Значная частка усяго гэтага мае штамп ад «Міншвея, саюзу будаўнікоў» і г. д.

З году ў год расьце сувязь паміж працоўнымі і іх Чырвонай арміяй.

Рабочая кляса дапамагае каманднa-палітычнаму складу выхоўваць ня толькі адважных барацьбітоў, але і добрых працаўнікоў на завод, у вёску, каапэратыў і г. д.

Армія праводзіць падрыхтоўку рабочага і селяніна да будучых перамог над ворагамі сацыялізму.

27 мая гэта пакажа наколькі гэта сувязь, дапамога ў выкананьні адных і тых-жа задач моцная.

Тысячы працоўных Менску ў лягеры!
Бо гэта і ваша сьвята. **С. К.**

№ полк, лягеры.

Камсамолец, будзь першым!

Разам з папаўненьнем пераменнага складу ў наш полк прыбыло чалавек 60 камсамольцаў. Процант у параўнаньні з беспартыйнымі, малы.

Перад кожным навабранцам і асабліва навабранцам-камсамольцам ляжыць вялікі абавязак.—ня толькі самому вучыцца, але і дапамагаць сваім таварышам па роце альбо па аддзяленьню ў іх штодзеннай працы і вучобе.

Пазашкольная праца—адна з дадатковых форм выхаваньня чырвонаармейца. Камсамолец павінен быць першым, ініцыятарам па ўдзелу і наладжваньні гэтай працы.

Чытка газэт паважнае месца павінна заняць у ротах. Самастойна ня ўсе чырвонаармейцы могуць чытаць і разьбірацца з газэтным матар'ялам. Камсамалец, будзь чытачом у сваей роце.

Абавязак кожнага камсамольца растлумачыць незразумелае.

Тры месяцы ўпартай вайскова-палітычнай вучобы. За гэты час мала таго каб навучыцца самому. Задача кожнага камсамольца—навучыцца так, каб, прышоўшы ў вёску, кожны камсамолец змог перадаць свае вайскова-палітычныя веды другім камсамольцам і іншай сялянскай моладзі.

Гэтыя абавязкі камсамолец-пераменьнік павінен выканаць.

М. Процька.

№ стр. полк, лягеры.

НАВАБРАНЦЫ ЎЗЯЛІСЯ ЗА ВАЙСКОВУЮ ПАДРЫХТОЎКУ.

Збор навабранцаў пераменнага складу № стралковага палка быў назначан на 17 мая. Пад вечар 16 мая ў гор. Чэрвені можна было заўважыць хлапцоў, якія выходзіліся на збор з клумкамі на плячох. 17 мая раніцою навабранцы запоўнілі ўсе вуліцы. Паабапал плошчы стаялі хурманкі, якія прывозілі навабранцаў. Групуючыся кучкамі навабранцы вялі гутаркі з чырвонаармейцамі пра ўмовы жыцьця ў Чырвонай арміі. Гадзін каля 15 амаль усе пераменьчікі зьявіліся. На плошчы былі вывешаны надпісы рот і вылучаныя таварышы праводзілі рэгістрацыю навабранцаў. Яўка была на 96,7 проц. ня лічачы таварышоў, якія не зьявіліся па ўважлівых прычынах. Палітпрацаўнікі па ротах праводзілі гутаркі сярод навабранцаў і растлумачвалі задачы, якія стаяць перад імі ў час збору. К вечару 18 мая ўсе навабранцы былі адзеты ў чырвонаармейскую вопратку.

19 мая а 6 гадз. ланцугом рота за ротай рушылі ўперад. Да першага месца адпачынку 26 кілм. Прывал 10 хвіл. Стомленнасьці не адчуваецца. Маладыя чырвонаармейцы-навабранцы стараюцца скарыстаць музыку...

Яшчэ некалькі часу і на кругавідзе відаць мястэчка Сьмілавічы. Партыйна-камсамольскія, прафэсыянальныя і інш. грамадзкія арганізацыі ўрачыста сустракаюць полк. З іх боку сыплюцца прывітаньні... А 19 гадз. для навабранцаў падрыхтоўваецца кіно-пастаноўка і для насельніцтва аб хэмічнай справе і задачах ТДА-Авіяхіму. А 20 гадз. абоз накіраваўся ў лягеры, а праз 4 гадзіны і полк пакінуў мястэчка.

Маладняк ня мог уявіць сабе пабудову лягераў. Некаторыя чакалі вялікай працы па пабудове палатак, але тут спаткалі іншае. Палаткі пабудаваны, месца кожнаму ёсьць. Уражаньні ад лягераў вельмі добрыя. Панядзелак 21 мая—першы дзень вучобы. Прагучэў пад'ём і лягер ажыў.

Вайскор.

№ стр. полк, лягеры.

УКРАІНСКІЯ ПІСЬМЕНЬНІКІ—Ц. ГАРТНАМУ

Дарагі таварыш!

Вельмі шкадуем, што ў часе наведаньня Беларусі, мы ня мелі магчымасьці бачыць сярод тых, што рэпрэзэнтуюць Савецкую Беларусь, вас, дарагі таварыш! Мы разумеем, што абставіны важнейшыя, чым спатканьне з намі, зрабілі гэту прыкрасьць.

Мы пасылаем вам нашае шчырае пралетарскае прывітаньне і жадаем як найхутчэй спаткацца з вамі на Украіне, каб яшчэ больш узмацніць культурную сувязь паміж рэспублікамі Савецкага Саюзу.

С. ПІЛІПЕНКА, А. ЛЮБЧЭНКА, А. ПАНІЎ, В. ПАЛІШЧУК, П. ПАНЧ, І. КУЛІК, В. САСЮРА, П. УСЕНКА, П. ТЫЧЫНА.

20-5 1928 г.

Праца Бярэзінскай польсямігодкі.

У Бярэзінскім районе існуюць 3 сямігодкі: 2 беларускія і 1 польская.

Праца пастаўлена лепш у Бярэзінскай польскай сямігодцы. Асабліва добра пастаўлена карысна-грамадзкая праца. Школа наладзіла сталую сувязь з бацькамі на вёсцы, а таксама прымала актыўны ўдзел у розных кампаніях, напрыклад: школай рэалізавана пазыкі індустрыялізацыі на 150 р., сялянскай пазыкі—270 р., праз камітэт узаемадапамогі абхоплена 2 бядняцкіх гаспадаркі.

Школа, шляхам пастановак спэктакляў і іншымі мэтадамі сабрала 240 р. У сучасны момант робіць экскурсію з вучнямі ў г. Кіеў па р. Бярэзіне, дзеля азнаямленьня дзяцей з гістарычным горадам.

Патрэбна адзначыць, што ў школе таксама добра пастаўлена навуковая частка.

Дзеля лепшай пастаноўкі працы палепшаньня становішча вучняў неабходна пад школу другое памяшканьн

П. Б.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.

(НА 27 МАЯ 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—70, куп. 4—68.
Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—04, куп. 5—02.
Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.
Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—06, куп. 5—04.
Абл. 10 пр. паз. 27 г.—прад. 25—41, куп. 25—31.
Абл. дзярж паз. 1926 г.—прад. 121—60, куп. 119—50.
Абл. 12 проц. дзярж. паз.—прад. 105—93, куп. 105—88.
Абл. 6-проц. паз. індустр.—прад. 24—45,5, куп. 24—35,5.

АПАВЯШЧЭНЬНІ.

ЛЕТНІ САД ПРАЦАСЬВЕТЫ.

— У нядзелю, 27 мая—вечар трох пакаленьняў. Кіно. Пачатак а 7 гадз. увеч. Уваход па сяброўскім білетам саюзу.

— У нядзелю, 27 мая а 6 гадз. увеч. пасяджэньне праўленьня дому ў чытальні саду з парадкам дню: 1. Справаздача гаспад. кам. аб працы буфэту. 2. Справаздача юн. сэкцыі. 3. Бягучыя справы.

Паштовая скрынка.

М. Говару—ваш артыкул «Пазашкольнае выхаваньне» накіраваны ў рэдакцыю часопісі «Асьвета».

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

БУДЫНАК БЕЛ. ДЗЯРЖ. ТЭАТРУ.

З аўторка, 29 мая—ГАСТРОЛІ ансамбля артыстаў ДЗЯРЖ. АКАД. МАСКОЎСКАГА МАЛАГА ТЭАТРУ пры ўдзеле заслуж. арт. В. Н. Пашэннай, В. О. Массаліцінавай, Н. К. Якаўлева, Н. Ф. Кастрамскога, В. Р. Альхоўскага.

Аўторак, 29 мая	Серада, 30 мая	Чацьвер, 31 мая
«БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ»	„ЛЮБОВЬ ЯРОВАЯ“	„ИДИОТ“ Дастаеўскага.

Адкрыт папярэдні продаж білетаў у касе тэатру штодня ад 12—2 г. і ад 5—9 г. веч. У рабоч. касе—з 11 з пал. да 2 г. і ад 4—6 г. Пачатак у 8½ веч.
Упаўнаваж. Р. В. Ольменіцкі.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». 25, 26 і 27 мая—грандыёзны фільм „МАСКА САРВАНА“ («Цені Бэльвэдэра»).

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. З 22 мая—прыключэнская пастаноўка „НАЧНЫ ЭКСПРЭС“. У гал. ролі Гары ПІЛЬ. Штодня 3 сэансы. Пачатак 1-га сэансу ў 7 гадзін.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». З 22 мая—працяг 2-й і заключная 3-я сэрыя „ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА“ у 12-ці частках

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». Новы бытавы фільм „ГАНЧАРЫ“ («Шчасьлівыя чарапкі») у 6-х частках. Пачатак сэансаў у 7 гадз. 45 хв.

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БЕЛАРУСІ.

ВЫШЛІ З ДРУКУ І ПРАДАЮЦЦА

ва ўсіх кнігарнях Белдзяржвыдавецтва, каапэрацыі, у кіосках «Кніга Вёсцы» і на чыгуначных станцыях БССР, у кіосках „Контрагенцтва Друку“ наступныя кнігі на беларускай мове:

1. **Вольфсон С. Я.**—За марксызм. Стар. 242, цана 2 руб. 20 кап.
2. **Замоцін І. І.** праф.—Мастацкая літаратура ў школьным выкладаньні, в. II, стар. 107, цана 90 кап.
3. Расейска-беларускі слоўнік.—Некрашэвіч і Байкоў. Стар. 728, цана 4 руб. 50 кап.
4. **Янка Купала** ў літаратурнай крытыцы,—зборн. артыкулаў. Стар. 259, цана 2 руб.
5. **Серада І. М.**—Вэтэрынарыя і заогігіена, кн. II. Стар. 334, цана 3 р.
6. **Нікановіч.**—Крык працы,—апавяданьні. Стар. 66, цана 35 кап.
7. Беларуская Сялянска-Рабочая Грамада. Стар. 54, цана 25 кап.
8. **Суднік.**—Як людзі заваявалі паветра. Стар. 56, цана 45 кап.

Бібліятэка школьніка.

1. **Язэп Вір.**—Маленькі балагол. Стар. 47, цана 25 кап.
2. **Фарафонтаў.**—Апавяданьне прыгоннай бабулькі. Ст. 27, цана 20 к.
3. **Баршава.**—Лявонка на вёсцы. Стар. 27, цана 20 кап.
4. Юныя гэроі. З малюнкамі. Стар. 24, цана 25 кап.

Дзіцячая.

1. Працавітая дзяўчынка. З малюнкамі. Стар. 16, цана 22 кап.
2. **Амічыс.**—Як дзяўчынка выратавала поезд. Стар. 16, цана 15 к.
3. Нашы прыяцелі. З малюнкамі. Цана 60 кап.

На літоўскай мове.

1. Вянок вясёлкі. Стар. 84, цана 60 кап.

На расейскай мове.

1. **А Левин.**—Жилкооперация и участие в ней женщин. Ст. 50, ц. 20 к.

Ноты.

1. Беларускія народныя песьні, в. I. Цана 2 руб. 50 кап.

ХРОНІКА.

За працоўную дысцыпліну.

На апошнім пасяджэньні калегія НК РСІ разглядала пытаньне аб працоўнай дысцыпліне ў установах (па матар'ялах ранейшага абсьледаваньня) прычым для зьнішчэньня заўважаных недахопаў ужыты наступныя мерапрыёмствы:

Запрапанавана Менскай, Гомельскай, Мазырскай і Бабруйскай Акр. РСІ дадаткова выявіць усіх вінаватых у парушэньні працоўнай дысцыпліны і наладжыць пакараньні як на супрацоўнікаў, так і на кіраўнікоў устаноў.

Асабліва назіраюцца ненармальнасьці ў спазьненьнях на працу ў лекавых і сацстрахавых установах. Калегія НК РСІ запрапанавала НК Здароўя, НК Працы і Галоўсапстраху павесьці рашучую барацьбу з гэтымі зьявішчамі, ня спыняючыся перад звальненьнем з працы.

Асобай Кал. Выш. Зям. Кантролю ўказана на ненармальнасьць працы калегіі з прычыны спазьненьня асобных членаў на пасяджэньні. Абвешчан выгавар прадстаўніку Вярх. суду пры Асобай калегіі тав. Штаперу, які спазьніўся на пасяджэньне Калегіі на гадзіну.

НКЗему запрапанована наладжыць пакараньне на сэкратара Асаб. Кал. Выш. Кантролю і рэгістратаршу за няўважлівыя адносіны да наведвальнікаў.

Камсамольскі паход у лягеры.

У сувязі з адчыненьнем лягераў № Беларускай дывізіі і Аб'яднанай Беларускай Вайсковай школы Менакругком ЛКСМБ наладжвае сёньня, 27-га мая, паход камсамольскай арганізацыі і рабочай моладзі ў лягеры.

Выходзяць у лягеры ўсе камсамольскія ячэйкі разам з сапрыхільнымі вайсковымі часьцямі.

Збор для паходу—каля памяшканьня Акругкому а 8 з паловай гадзіне раніцы.

200.000 руб. на земляўпарадкаваньне.

Белсельбанк разьмеркаваў паміж акругамі 200000 руб. доўгатэрміновага крэдыту на расьсяленьне пры праўдзеньні земляўпарадкаваньня. З гэтай сумы Меншчыне адпушчана 70000 р., Гомельшчыне—59000 руб., Мазыршчыне—25000 руб., Віцебшчыне і Магілёўшчыне па 15000 руб., Бабруйшчыне і Аршаншчыне—па 10000 руб. і Полаччыне—5000 руб.

Забарона адчыненьня ўстаноў для гульні на грошы.

Савет Народных Камісараў БССР пастанавіў забараніць адчыненьне ўстаноў для гульні ў карты, рулетку, лёто і інш. гульняў.

Акруговым выканаўчым камітэтам запрапанавана зачыніць усе памянёныя ўстановы, якія знаходзяцца на іх тэрыторыі.

Рух калектыўнага будаўніцтва.

Водлуг весткак, атрыманых Наркамземам, на 10-га мая па БССР арганізаваны 231 с.-г. калектыў, што ўжо перавышае на 100 проц. пляновага заданьня.

Апроч гэтага, арганізавана 519 розных каапэрацыйных аб'яднаньняў, якія маюць с.-г. значэньне.

Вывучэньне вытворчых сіл краіны.

Камісія па вывучэньні вытворчых сіл краіны пры ІБК арганізуе сёлета цэлы шэраг экспэдыцый. Па пляну прадбачацца такія экспэдыцыі: геолёгічная, батанічная, геобатанічная, геаграфічная, геомагнэсавая, для вывучэньні аграруд, гідра-энэргетычная, плянктону, глеб, буйнай прамысловасьці і курортных мясцовасьцяй.

Плян экспэдыцый будзе зацьвярджацца пленумам камісіі, які адбудзецца ў першай палове чэрвеня.

Пункты для апрацоўкі лёну.

Сёлета ў БССР будзе арганізавана 26 пунктаў для апрацоўкі лёну. З іх 13—па вымачцы лёну, 6—мяльных і 7—мяльна-трапальных. Гэтыя пункты будуць арганізаваны па лініі с.-г. каапэрацыі, для азнаямленьня сялянства з культурнымі мэтадамі апрацоўкі лёну.

Менскі дзень.

На 690.000 руб. розных скураных тавараў будзе завезена ў маі месяцы ў БССР.

На 2-гі інтэрнацыянальны зьезд радыёлёгаў і рэнтгеналёгаў, які адбудзецца ў Стакгольме, ад БССР паедзе загадчык рэнтгенаўскім інстытутам д-р Ліфшыц.

— **Усебеларускую нараду працаўнікоў пэдагагічных тэхнікумаў** склікае Нар. Кам. Асьветы на 15-га чэрвеня. Нарада разгледзіць цэлы шэраг пытаньняў, зьвязаных з пэдагагічнай практыкай у пэдтэхнікумах.

Пленум ЦБ навуковых працаўнікоў адчыніўся 25 мая. На пленуме будзе абгаворана шмат важных пытаньняў.

20.000 руб. Белсельбанк адпусьціў Белсельтрэсту на папаўненьне зваротных сродкаў трэсьціраваных савецкіх гаспадарак БССР.

У „МАЛАДНЯКУ“.

ПЛЕНУМ ЦБ „МАЛАДНЯКА“.

Сёньня а 10-ай гадзіне раніцы ў памяшканьні ЦБ „Маладняка“ (клюб К. Маркса) адчыняецца пленум ЦБ «Маладняка». Пленум разгледзіць пытаньне аб утварэньні Белар. Асацыяцыі Пралет. Пісьменьнікаў, выдавецкі плян, зоймецца праверкай складу аб'яднаньня, а таксама прыёмам новых сяброў.

ВЫСТУПЛЕНЬНЕ Ў ЛЯГЕРАХ.

10-га чэрвеня Менская філія «Маладняка» наладжвае літаратурна-мастацкае выступленьне ў лягерах для чырвонаармейцаў. Да ўдзелу ў вечары запрошаны артысты БДТ-2.

ТРОХГОДЗЬДЗЕ МСЬЦІСЛАЎСКАЙ СТУДЫІ.

У бягучым м-цы споўнілася трохгодзьдзе існаваньня Мсьціслаўскай студыі «Маладняка». З'арганізавалася студыя ў 1925 годзе, выдае часопіс «Юнацкі кліч». У студыі выявілі сябе творчасьцю Ю. Таубін, Астапенка, Нанамароў і Гоманаў.

Археолёгічная экспэдыцыя.

У мінулым годзе Беларускі Дзяржаўны Музэй распачаў археолёгічную працу ў Банцараўшчыне (ваколіца Менску). Раскопкі, якія там вяліся, далі надзвычайна цікавыя вынікі. Так, было раскрыта культавое гарадзішча з адзнакамі прынашэньня ахвяр дахрысьціянскіх часоў. У сувязі з этым дырэкцыя Беларускага Дзяржаўнага Музэю пастанавіла сёлета працягваць там археолёгічную экспэдыцыю.

У Камуністычным унівэрсытэце імя У. І. Леніна.

У гэтым навуч. годзе канчаюць камвуз 40 чал., выпуск якіх адбудзецца 11 чэрвеня. Студэнты 1-га і 2-га курсаў накіроўваюцца на практычную працу ў вёску. Першы курс вызначан у падшэфныя сельсаветы для дапамогі вывучэньня становішча ў розных галінах грамадзкай працы.

Другі курс разьмяркоўваецца па ўсіх акругах. Студэнты гэтага курсу павінны будуць заняцца вывучэньнем спраў калектывізацыі сельскай гаспадаркі і тых тэм, якія яны знойдуць найбольш адпаведнымі для выкананьня сваёй пісьмовай працы.

Скідка да 50 проц.

Сёньня ў 4 гадзіны дню

на гарадзкім скверы (каля Дзяржтэатру) адбудзецца ўрачыстае адчыненьне

„КНІЖНАГА БАЗАРА“,

якое наладжваецца мясцовымі кнігагандлюючымі арганізацыямі.

На „Кніжным базары“ Аркестр музыкі, кніжныя аттракцыёны, цір.

КНІЖНЫ БАЗАР ПРАЦЯГНЕЦЦА ДА 6-ГА ЧЭРВЕНЯ ГЭТАГА ГОДУ.

Скідка да 50 проц.

Галоўлітбел 302. 1-я Дзяржаўная друкарня.